

Het Koloniaal Weekblad

Orgaan der Vereeniging

Oppericht door Kolonel
G. E. V. L. van Zuylen,
21 Maart 1900.

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang
is een algemeen
Nederlandsch belang.”

Abonnementenprijs per jaar:

Vrij aan huis of franco per post binnenland, bij vooruitbetaling. f 2.50
Voor Oost-Indië en het Buitenland 4.—
Afzonderlijke nummers 0.05

Prijs der Advertentiën:

Per vakje f 2.—
Bij contract reductie.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie”, en gezonden aan de Presidente: 7a HEERENGRACHT, DEN HAAG.
Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich tot den Heer W. VAN DER ZIJL, 51 Verhulststraat. □
Voor Advertentiën tot de Drukkerij „LUCTOR ET EMERGO”, AMALIA VAN SOLMSSTRAAT, Telefoon 4424, beiden DEN HAAG.

INHOUD: Weduwen- en Weezenfonds. — Onze Koloniale Weermacht. — Uit de O.-I. Mail. — Suriname. — Curaçao. — Wat de Inlander zegt. — Wat de Chinees vertelt. — Van Vreemde Koloniën. — O.- en W.-I. Literatuur-Overzicht. — Leeszaal. — Mededeelingen.

Weduwen- en Weezenfonds.

Ten einde de in omloop zijnde alarmeerende geruchten tegen te spreken, als zou bij het nieuwe Reglement voor bovengenoemd fonds het maximum weduwenpensioen verlaagd zijn van f160 tot f100, drukken wij hieronder artikel 18 van dat Reglement af.

1. Het pensioen wordt berekend naar de gemiddelde maandelijksche bezoldiging, welke door den deelgenoot gedurende de laatste twee jaren van actieven dienst werd genoten.
2. Indien de overledene nog geen twee jaren in actieven dienst heeft doorgebracht, wordt het pensioen berekend naar het gemiddeld bedrag der genoten maandelijksche bezoldiging.
3. Het pensioen bedraagt:
 - a. behoudens een minimum van acht gulden per maand, twintig ten honderd van het bedrag, dat tot grondslag voor de berekening strekt, wanneer dat bedrag een honderd gulden niet te boven gaat;
 - b. behoudens een minimum van twintig gulden en een maximum van een honderd zestig gulden per maand, zestien ten honderd van het bedrag, dat tot grondslag voor de berekening strekt, wanneer dat bedrag een honderd gulden te boven gaat.

Onze Koloniale Weermacht.*)

Het „Rapport” van de Staatscommissie voor de verdediging van Nederlandsch-Indië.

I.
Zooals bekend zal zijn, werd de „commissie” ingesteld om „de inrichting van de verdediging van Nederlandsch-Indië”, zoo te land als ter zee, van een staatkundig, technisch en financieel standpunt in te beschouwen te nemen, voorstellen aan de Koningin in te dienen om die inrichting, voor zooveel noodig, te herzien en voorts, in verband met de financiële draagkracht van Nederland en van Nederl.-Indië, Harer Majesteit eene billijke verdeling voor te dragen van de kosten der vloot tusschen de Staatsbegroting en de begroting der Koloniën.”

Een der leden — de heer Van Gijn — kon zich niet den inhoud van het rapport niet geheel vereenigen en zette zijn bezwaren in een afzonderlijke nota uiteen.

Het rapport bevat 3 hoofdstukken en 18 bijlagen. Het 1e hoofdstuk bevat in een zestal bladzijden de „staatkundige” beschouwingen, waarvan de „conclusiën” zijn:

- a. „dat moet worden vastgehouden aan eene ontvanging politiek, ook tegenover de vreemde elementen onder de ingezetenen van N.-I. en, onder meer in zake de handelspolitiek, aan het beginsel van gelijkstelling van andere natiën met het Moederland;
- b. dat, ondanks de erkenning van de onmogelijkheid om tegen elke macht bestand te zijn, de positie die N.-I. inneemt in den kring der belangensferen van Westersche en Oostersche Mogendheden in en om de Stille Zuidzee, en de daaruit voortvloeiende kans om rechtstreeks of zijdelings in verwickelingen te worden betrokken, ons den beslist plicht oplegt

gen om onze weermacht te sterken. Te sterken in die mate, dat zij in staat zij om zoowel preventief als effectief aan de naast liggende gevaren krachtiger weerstand te bieden en op dien grond ook voor bevrijdende Mogendheden een gewaardeerde factor voor de handhaving van den status-quo in het Oosten zal zijn. Te sterker bovendien op zulk eene doelmatige wijze, dat zij voldoen kan aan hare taak om, naar hare krachten, in elk deel van het gebied zich voor den strijd te kunnen opmaken en ter bescherming van de neutraliteit te kunnen optreden, waar die ook bedreigd wordt.”

De „technische” beschouwingen in het 2e hoofdstuk vormen den hoofdschotel van het rapport, beschouwingen, die, terecht, eenigszins ruimer zijn genomen dan in de opdracht was aangegeven en die daarom ook omvatten de taak van de vloot in Nederland.

Aan de beschouwingen omtrent de tegenwoordige grondslagen en inrichting van de verdediging van N.-I. — dateerend van 1892 — is het volgende ontleend:

A. De buitenbezittingen (B.B.) zijn ter verdediging aan de Marine overgelaten; voor die taak beschikt zij over:

- I. het Nederlandsche eskader, sterk in 1912: 4 pantserscheepen met een gezamenlijke waterverplaatsing van 22000 ton *), 1 pantserschip met een waterverplaatsing van bijna 3900, totaal bijna 26000 ton, en 2 torpedojagers met een gezamenlijke waterverplaatsing van ruim 1000 ton, zoodat de totale waterverplaatsing van het eskader bedraagt ± 27000 ton. †)
- II. De Indische militaire marine met enkele schepen van zeer geringe (lees: zonder eenige) gevechtswaarde en 9 kleine torpedoboten voor de verdediging der zeegeaten naar Soerabaja.

Deze scheepsmacht wordt gesteund door de op de B.B. gelegerde garnizoenstroepen; de tijdelijk aldaar gelegerde veldtroepen zijn bestemd voor de verdediging van Java.

Hieruit volgt, dat op de B.B. — bij aanranding door een buitenlandschen vijand (B. V.) — slechts tegenstand van eenige betekenis kan worden geboden in Atjeh en op Sumatra's Westkust. Verdedigingswerken zijn voorts alleen bij Sabang (Poeloe Weh).

B. Java zal worden verdedigd door ± 12000 man, die ondersteund worden door eenige permanente werken bij Batavia, Soerabaja en Tjilatjap, benevens in de Preanger Regentschappen.

Bij het overwegen der vraag of het noodig is verandering te brengen in deze grondslagen en deze inrichting van de defensie voor Indië, kwam de commissie tot de conclusie „dat het defensiestelsel van 1892 niet ongewijzigd mag blijven”.

En terecht, want de wijziging in de verhoudingen in en om de Stille Zuidzee brengt mede, dat

(thans de mogelijkheid niet meer mag worden voorbijgezien van een oorlog in en om onze koloniën, waarbij het strikt handhaven der neutraliteit — in de B.B. als regel — krachtig moet kunnen geschieden.

En het beschikken over een macht, die dit vermag, is daarom een der eerste voorwaarden voor het veilig bezit en behoud onzer koloniën.

Waar er voorts, over den geheelen Archipel verspreid, tal van havens, reeden en baaien gevonden worden, die „voordeelen” bieden aan de oorlogvoerenden, is het duidelijk, dat onze macht tot bescherming onzer onzijdigheid ons geheele territorium moet bestrijken.

Waar bovendien de laatste jaren — naast Java — ook de B.B. naar voren traden door een krachtige uitbreiding van handel en industrie en met name Sumatra, waar een aanzienlijk en steeds toenemend kapitaal in een aantal bloeiende ondernemingen belegd is — waaronder een belangrijk aandeel aan Nederlandsch geld — daar is de tijd voorbij, dat de militaire verdediging van Indië in hoofdzaak tot Java kan worden beperkt. „In politiek zin moge dit eiland nog steeds vóóran in de lijst onzer bezittingen staan, er zijn voor onze natie te groote en gewichtige belangen gelegen buiten Java, om bij een conflict met een vreemde mogendheid zonder verweer te kunnen gedoogen, dat ons handelsverkeer wordt vernietigd en onze buitenbezittingen eenvoudig weg in bezit worden genomen. Niet alleen zou zoodanige inbezitting voor Nederland het verlies van rijke bronnen van welvaart en voor zijn staatkundig prestige een onoverkomelijken slag beteekenen, maar bovendien zou zij leiden tot eene economische en strategische isoleering van Java, waardoor ook dit eiland — hoe deugdelijk en krachtig het ook ter verdediging voorbereid ware — op den duur als een rijpe vrucht den tegenstander in den schoot zou vallen.”

Zeer juist; het defensiestelsel van 1892 eischt algeheele en spoedige wijziging; in de eerste plaats wel, omdat de verdediging van Java alleen zelfs niet gewaarborgd is.

„Heeft de vijand zich het meesterschap ter zee in den Archipel verworven en kan dus zijnerzijds de overbrenging van een landingsleger worden verwacht, dan zal het de taak van het Leger zijn hem verder het hoofd te bieden. Alsdan zal dit laatste in hoofdzaak worden geconcentreerd in en om Batavia, met dien verstande, dat aanvankelijk ook Semarang, Tjilatjap en Soerabaja nog bezet blijven.

Waar de landing des vijands op Java te verwachten is, blijft een open vraag; doch aangezien de in de nabijheid van den bestuurszetel geconcentreerde hoofdmacht van het veldleger voor hem vermoedelijk het hoofdoperatieobject zal vormen, is het 't meest waarschijnlijk, dat hij als landingspunt een op niet te grooten afstand van Batavia gelegen punt (op de Noordkust) zal kiezen.

Gelet op de uitgebreidheid der kustgedeelten, waar een landing zou kunnen worden verwacht, en voorts rekening houdende met het feit, dat de vijand niet zal nalaten ons omtrent het landingspunt te misle-

*) Griekenland heeft thans een schip op stapel staan van bijna 20000 ton.
†) De, de beide vorige jaren te water gelaten pantserscheepen en gepantserde kruisers o.a. van Engeland — de Vereen. Staten en Japan — hadden resp. 27000 en 30000 (28000, 30000 en 27500) ton waterverplaatsing.

*) Vervolg van no. 21.

den, mogen wij er niet op rekenen, dat het ons zal gelukken zijn landing te beletten, al slagen wij er wellicht in hem tijdens die handeling verliezen toe te brengen. Aangenomen moet dus worden, dat de vijand er in zal slagen nabij Batavia vasten voet aan wal te krijgen en daar zijn operatie-basis in te richten.

Is dit stadium van den oorlog ingetreden, dan rekent men er op om ook alle aanvankelijk voor een neventaak bestemde troependeelen — de bezettingen van Semarang, Tjilatjap en Soerabaja — voor de verdediging der hoofdplaats aan te trekken, ten einde daar zoo sterk mogelijk te zijn. Zoolang de vijand voorts, voor de inrichting van zijn operatie-basis, aan de kust is gebonden, behoren onze maatregelen er op gericht te zijn hem zijn uitbreiding te bemoeilijken; rukt hij ten slotte tegen Batavia op, dan moet hem hardnekkig tegenstand worden geboden.

„Hoe de hier geschetste taak in details door de Landmacht zal worden volvoerd, is te veel afhankelijk enerzijds van de maatregelen des vijands en anderzijds van het karakter en de inzichten van den generaal aan wien in geval van oorlog het bevel over het leger zal zijn toevertrouwd, dan dat het nut zou hebben daarop dieper in te gaan. Gelet echter op de geringe sterkte van ons veldleger, en rekening houdende met het feit, dat de overmachtige aanvaller — dan nog onverzwakt door ziekten, detacheringen, enz. — nagenoeg over al zijn krachten voor den opmarsch naar Batavia zal kunnen beschikken, zullen wij dien opmarsch wel kunnen vertragen, doch mag niet worden verwacht, dat wij hem de inbezitting van de hoofdplaats met voldoende kans op succes zouden kunnen betwisten.

In het allernuistigste geval toch — waarbij is aangenomen, dat wij er in zijn geslaagd, de veldtroepen op de B.B. tijdig bij het leger op Java aan te trekken, evenals de aanvankelijk te Semarang, Tjilatjap en Soerabaja gelegerde troepen — zal voor dat doel kunnen worden beschikt over:

- 19 bataljons infanterie;
 - 1 of meer — maximum 5 — afdelingen machinegeweren;
 - 1 regiment cavalerie à 4 zwakke eskadrons;
 - 6 batterijen veldartillerie à 4 stukken (snelvuurgeschut);
 - 4 bergbatterijen (vooralsnog bewapend met het verouderd kanon van 7 c.M.);
 - 3 compagnien genietroepen —
- dus aan infanterie over niet meer dan 11000 à 12000 geweren.

Stelt men hiertegenover, dat een vijand, die meester is ter zee, tegenwoordig in staat geacht moet worden in één enkel transport een troepenmacht over te voeren van circa 2½ divisie, ter gezamenlijke sterkte van:

- 30 bataljons infanterie (24000 à 25000 geweren);
- 10 machinegeweer-afdelingen à 6 stukken;
- 9 eskadrons cavalerie;
- 15 batterijen à 6 stukken;
- 7 à 8 compagnien technische troepen,

benevens de noodige hulpdiensten — dan behoort het geen nader betoog, dat de relatief zwakke macht over welke wij kunnen beschikken — welke bovendien voor ongeveer de helft van hare sterkte is samengesteld uit elementen (Inlanders) van vermoedelijk minder gevechtswaarde dan die waaruit het vijandelijk leger bestaat — geen afdoende waarborgen biedt voor eene succesvolle verdediging van Batavia. De veronderstelling schijnt zelfs niet gewaagd, dat bij eene dergelijke wanverhouding in sterkte, de verdediging niet van langen duur zal kunnen zijn, te meer niet, daar de verdediger in de gesteldheid van het terrein in de omgeving van Batavia geen krachtigen bondgenoot voor zijne operatiën vindt. Het is dan ook te voorzien, dat reeds spoedig de bestuurszetel noodgedwongen naar Bandoeng zal moeten worden overgebracht.

Is ons leger uit de omgeving van Batavia verdreven, dan zal aan de voortgezette verdediging uiteraard geen ander doel kunnen worden gesteld dan den vijand 't doordringen naar de Bandoengsche hoogvlakte te beletten. Schieten onze krachten hiertoe te kort, dan staat de zaak der verdediging hopeloos, want na den val van Bandoeng — de depôt- en voorraadplaats van het leger te velde en dan tevens de tijdelijke zetel van het bestuur — zal niet meer aan het bieden van ernstigen tegenstand kunnen worden gedacht.

Erkend moet worden, dat ons tegenwoordig defensie-stelsel, in hoofdzaak gericht op de verdediging van Java alléén, op een verkeerden grondslag berust, terwijl aan het Regeeringsbeleid, voor zover daarbij de verdediging van onze Oost-Aziatische bezittingen is betrokken, als richtsnoer moet worden gesteld de inrichting van de daartoe beschikbare weermiddelen op zodanigen voet te schoeien, dat wij in staat zijn:

1o. aan elke poging tot schending van onze neutraliteit in den geheelen Archipel krachtig het hoofd te bieden;

2o. aan een vijand, die zich opmaakt tot vermeerstering van ons koloniaal bezit, niet alleen de verovering van Java, maar ook de inbezitting van de B.B. te beletten."

De vraag is thans: met welke middelen is het doel te bereiken, dat men zich bij de verdediging van N.-I. voor oogen moet stellen.

Uit de O.-I. Mail.

Cholera. Op 2 Juli waren er te Batavia bijgekomen 6 nieuwe gevallen, waaronder een bij een Europeaan. Overleden 6 Oosterlingen. 1 Europeaan herstelde. In behandeling bleven 1 Europeaan en 13 Oosterlingen.

Pestbestrijding. Om zich een denkbeeld te vormen van de belangrijke bijdragen, welke gemocid zijn met de pestbestrijding, deelt de Java-Bode mede, dat in 1911 voor dat doel is uitgegeven niet minder dan f3,580,000 en in 1912 f1,560,000.

Wegens de uitbreiding der ziekte en de krachtige maatregelen, welke genomen zullen worden tot beteugeling der ziekte, zal het gouvernement zich nog zeer belangrijke uitgaven daarvoor moeten getroosten.

Een nieuwe pestbesmettingstheorie. Het Bat. N. bld. verneemt uit Soerabaja, dat de Hamburgsche professor De Dumbur, die in het Malangsche de pest bestudeert, een nieuwe theorie verkondigt betreffende de overbrenging van de besmetting der ziekte. Hij schrijft ze toe aan een soort schimmel, door hem bij elken pestlijder gevonden, die ook in de rijst en in andere voedingsgewassen voorkomt. De geneesheeren zijn voorloopig zeer sceptisch gestemd.

De artsenschool te Soerabaja Men was einde Juni jl. bezig de laatste hand te leggen aan de Indische artsenschool te Soerabaja, meldt de N. Soer. Ct.

Reeds was ingehuurd het ledig staande huis op Kedongdoro, naast het gebouw, dat door de 4de waterstaatsafdeeling wordt geoccupeerd. In dat huis, hetwelk zeker voldoende ruimte biedt — de leerlingen zijn extern — zal in de eerste jaren het onderwijs worden gegeven, totdat eene definitieve voorziening zal zijn getroffen. Den 25en Augustus a.s. zal het admmissie-examen worden afgenomen; de school is ook voor Europeanen toegankelijk. Een cursus duurt 10 jaren, waarvan de eerste 3 jaren den voorbereidenden, en de laatste 7 den medischen cursus vormen.

De Smeroe. Te Malang is, svenals te Loemadjang, in de eerste dagen van Juli jl. een verhoogde werking van den vulkaan Smeroe opgemerkt. Gedurende eenige dagen valt een zeer fijne aschregen.

De Chineesche immigranten. Thans schijnt in China iets bekend te zijn geworden van de nieuwe beweging op Java en van de daardoor voor de Chineezers ongunstiger geworden omstandigheden, verneemt de N. Soer. Ct.

De gevolgen hiervan zijn reeds eenigen tijd duidelijk merkbaar. Er arriveeren veel minder Chineezers te Soerabaja dan voorheen; het verschil is opmerkelijk.

Om ons eens tot Juni te bepalen deelen we mede, dat in deze maand slechts 175 Chineesche immigranten te Soerabaja arriveerden, tegen 453 in dezelfde maand van het jaar 1912.

Tentoonstelling van den Topografischen dienst. Voor de tentoonstelling, georganiseerd ter gelegenheid van het jubileum van het Koninkl. Ned. Aardrijkskundig Genootschap heeft de Topografische dienst te Batavia een groot aantal kaarten en reliëfs door dezen dienst vervaardigd, beschikbaar gesteld. Vooral de reliëfs trekken, als een bijzondere arbeid, de aandacht.

Telefoneeren met Tasikmalaja. Met ingang van 1 Juli werd het telefoonkantoor te Tasikmalaja voor het publiek opengesteld; nu kunnen uit Tasikmalaja met Garoet, Bandoeng, Tjandjoer, Soekaboemi, Buitenzorg, Batavia, Tjilatjap, Djokjakarta, Soerakarta, Semarang en Madioen en omgekeerd interlocale gesprekken worden gevoerd.

Suriname.

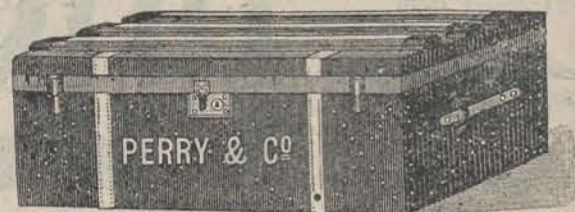
Naar aanleiding van hetgeen wij in het nummer van 17 Juli schreven over het niet-convoeeren van de buitengewone leden van den Raad van bestuur door den Gouverneur, wordt ons de opmerking gemaakt, dat volgens art. 59 van het Surinaamsche

HAAGSCHE KUNSTHANDEL

119 NOORDEINDE 119.

Ruime sortering GRAVUREN, in zwart en artistique hand gekleurd. ETSEN, AQUARELLEN en TEGELS van de goedkoopste tot de duurere soorten.

GRATIS VERPAKKING VOOR INDIË bij aankoop vanaf f10.—.

MAILKOFFERS. DEKSTOELEN. HANGMATTEN.

H. W. v. BRAKEL & Zn.

HOFMEDEN

PIET HEINSTR. 15 - TELEPH. H. 1767

FABRIEK VAN STIJLHAARDEN

INSTITUUT VOOR MEISJES

EXTERNAAT — BEPERKT INTERNAAT
KRONENBURGERSINGEL 2 en 4 NIJMEGEN (HOLLAND)

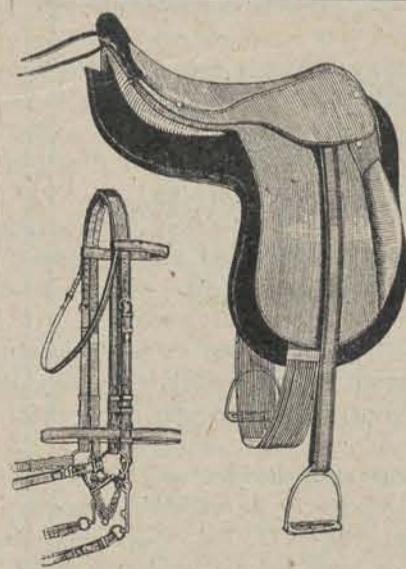
School- en Pensionsgeld internaat f 800.—
Met inbegrip der vacaties . . . f 1000.—

De Directrice: A. J. NELCK.

VACANT

F. W. VAN WIJK = DAMES-KLEERMAKER.
Tollensstraat 118. - Teleph. 3235.

Speciaal adres voor:
PLUCHEMANTELS, BONTMANTELS
en TAILOR-MADE COSTUMES
NAAR MAAT.

VERWEEGEN & KOK

Hoogstraat 23
DEN HAAG
Kalverstraat 88-90
AMSTERDAM

COMPLETE
Harnachementen
voor Ned.-Indië

Geillustr. Prijscurant
wordt op aanvraag
gaarne toegezonden ::

LUXEBROOD-FABRIEK PAUL C. KAISER

HOFLEVERANCIER

ENGELSCHES CAKES,

Prima en gewone, in verschillende smaken.
TULBAND in verschillende grootte.
Prima en gewoon KRENTENBROOD.

Regeringsreglement de buitengewone leden, naar verordening van benoeming, als plaatsvervangers werkzaam zijn.

Dit artikel was ons niet onbekend. Wij hebben ook niet beweerd, dat de Gouverneur, door de buitengewone leden niet te convoceeren, iets onwettigs deed. Tegen een onwettige handeling zouden de leden natuurlijk wel zijn opgekomen. Onze bedoeling was dan ook een andere. Onze zegsman had ons tevens medegedeeld, dat vorige gouverneurs de buitengewone leden wel convoceerden, wat hun door het Regeringsreglement niet verboden is. En nu kwam het ons niet goed verklaarbaar voor, dat Gouverneur van Asbeck niet met beide handen de gelegenheid zou aangrijpen om het advies in te winnen van een man van zoo veelzijdige ervaring als de heer van 't Hoogerhuys, die reeds meer dan 40 jaar in de kolonie werkzaam is. Er zal wel het een en ander aan te wijzen zijn, dat zoo iemand beter weet dan de Gouverneur. Komt het ooit tot een wijziging van het Regeringsreglement, dan zou het overweging verdienen te bepalen, dat niemand lid van den Raad van Bestuur mag worden vóór hij ten minste twee jaar in de kolonie is geweest. Voor de kolonie is het reeds een geluk, dat er geen ex-officio-leden zijn; maar men moet een stap verder gaan en de kolonie beschermen tegen de adviezen van menschen, die er zoo voet aan wal zetten.

Wij kwamen in het bezit van de geïllustreerde tijdschrift van het Broederhuis te Zeist. Onder meer worden er gedroogde Surinaamsche bananen verkocht, die uitstekend smaken en groote voedingswaarde hebben. De waarnemende directeur van het Koloniaal Museum te Haarlem, die in opdracht van den Minister van Koloniën analyses maakte van verse en gedroogde bananen, gaf aan genoemden Minister als zijne overtuiging te kennen, dat door de invoering van „Dürninger's Gedroogde Surinaamsche Bananen” de lijst onzer voedings- en genotmiddelen met een kostelijk product van hooge waarde staat vermeerderd te worden.

Of het artikel hier te lande reeds algemeen bekend is, heeft gevonden, is ons niet bekend. Gaarne zou het Koloniaal Weekblad door het Broederhuis daaromtrent worden ingelicht.

Voorts zouden wij het Broederhuis in overweging willen geven om voortaan brochures en boekwerken die in Suriname verschijnen, verkrijgbaar te willen stellen. Zooals de zaken nu staan moet men zulke geschriften uit Suriname ontbieden, als men toevaltig de verschijning verneemt.

Nam het Broederhuis maatregelen om zich, hetgeen er van de drukpers komt, dadelijk te doen toezenden, dan kon men spoediger kennis nemen van hetgeen er in Suriname gepubliceerd wordt.

Naar wij van geloofwaardige zijde vernemen, moet ook de tweede bezending Surinaamsche bacoven in goeden staat in Engeland zijn aangekomen. De kolonie mag de ondernemende firma Booker Bros wel dankbaar zijn voor deze proefneming. Dus is tevens ter oore gekomen, dat den heer ter Laag, den gemachtigde der Surinaamsche planters, nu van verschillende kanten aanbiedingen zijn gedaan door Nederlandsche firma's om de bacoven van Suriname te vervoeren. Wij weten niet, of dit bericht juist is. Waar zouden op eenmaal de vruchtschepen vandaan komen, terwijl het kort geleden nog heette, dat men hier de zaak niet ter hand kon nemen, omdat zulke schepen niet te krijgen waren? Het feit, dat Engelschen de levensvatbaarheid der zaak hebben bewezen, zal de schepen niet uit de lucht hebben doen vallen.

De planters zullen waarschijnlijk geneigd zijn om op de voordeligste aanbieding in te gaan. In hun eigen belang dienen zij evenwel de vraag te overwegen, of zakenmensen, die zoo weinig energie hebben, dat zij anderen de proef laten nemen en daarvan willen profiteren, wel vertrouwen verdienen.

De telegrammen, onlangs door den Gouverneur aan den Minister van Koloniën gezonden, geven ons reden om aan te nemen, dat Baron van Asbeck tegenover de firma Booker Bros fair play verlangt.

De N. R. Ct. van 28 Juli ontleent — verkort — aan De West van 4 Juli het volgende over de viering van het Emancipatiefeest in Suriname:

Om zes uur in den morgen viel het eerste schot, dat het begin van den feestdag aankondigde. Onmiddellijk daarop vielen de klokken van alle kerken in, en langzamerhand begonnen de straten zich te vullen; de meesten waren met oranje getooid.

Om zeven uur werd het monument voor wijlen Z. M. Koning Willem III onthuld. De gouverneur, verbeeld van zijn echtgenote en tal van hooge ambtenaren in ambtsgewaad, woonden de plechtigheid, die begon met een rede van den voorzitter van het feestcomité, den heer L. E. Nelson.

Het monument heeft den vorm van een medaillon de beeltenis van Koning Willem III; rondom het medaillon zijn de takken van den lauwerkrans geslingerd, met symbolische oranje-appelen en de

verbroken ketens en boeien van slaven. Het kunstwerk is als frontstuk in den voorgevel van het gebouw van de administratie van financiën aangebracht.

De gouverneur heeft het gedenkteeke onthuld en daarbij eveneens een redevoering uitgesproken.

Na afloop van deze plechtigheid hield de gouverneur audiëntie, waarbij weder de heer Nelson het woord voerde, waarop de gouverneur antwoordde.

Op verzoek van het feestcomité verzond de gouverneur een telegram van hulde aan H. M. de Koningin, die dit eveneens telegrafisch beantwoordde.

Na de audiëntie stroomde de bevolking naar de kerken, waarvan sommige bijzonder smaakvol versierd waren. De gouverneur woonde den dienst in de Hervormde Kerk bij, waar ds. De Haan voorzong.

Voorts werd er een roeiwedstrijd van de padvinders gehouden: des namiddags werd door meer dan 2000 kinderen een kindercantate gezongen, onder leiding van den heer Helstone; een emancipatiezing van den heer E. A. J. Thomen, en een ovatie aan den heer Nelson vormden het einde der feestelijkheden van den 1sten Juli.

Den 2den Juli hadden plaats: de historische en industriële optocht, de volksspelen, de gondelvaart en vuurwerk, welk laatste nummer een beetje mislukt is.

Ook in andere plaatsen van Suriname is het emancipatiefeest opgewekt gevierd.

In Nickerie is een betonnen gedenkteeke onthuld met de woorden: Een dankbaar volk aan een edelmoedig Vorst.

Het is geleverd door de firma Sproston in Demerara, en opgezet door de bouwkundigen E. Anys, J. Leekie en J. Sniphoven.

Voorts is in Nickerie geplant een vrijheidsboom (bolletrie) door den gewezen slaaf Profit en het negermeisje Helena Pindo.

Behalve de bijdrage van duizend gulden door den gouverneur geschonken voor de op te richten landbouwleerlingen-kolonie, heeft de gouverneur nog een gift van f500 geschonken voor de tuberculosebestrijding. Deze gift werd aan dr. Hovenkamp gezonden met het navolgend schrijven:

„Per gelegenheid van het Gouden Emancipatiefeest doe ik u hoogedelgestreng hierbij toekomen f500 (vijfhonderd gulden) ter bestrijding van de tuberculose in Suriname.

„Het is mijne bedoeling, dat deze som besteed worde ten bate der pogingen, die onder uwe leiding zullen worden aangewend om den arbeid van het op te richten consultatiebureau onder de bevolking te bevorderen. — Van Asbeck”.

De West van 4 Juli schrijft:

De Imataka is gisterenmorgen vier uur naar Liverpool vertrokken met een lading bacoven van 18875 bossen, bestaande uit 3436 negenhands bossen, 6645 achthands bossen, 7802 zevenhands bossen, 992 zeshands bossen.

Als deze lading bacoven even goed overkomt als de vorige en even goede prijzen opbrengt, vertegenwoordigt zij een waarde van ongeveer f45.000.

De lading is door de planters verkocht voor ongeveer f12.000, geleverd langs boord.

Bij wijze van proef zijn weder eenige bossen verzonden buiten de koelruimte van het schip.

De Imataka kan in de ruimte, die voorloopig voor bacovenvervoer is ingericht, ongeveer 22.000 bossen bacoven bergen.

Aan hetzelfde nummer ontleenen we het volgende:

Tot de teekenen van herlevende belangstelling in de kolonie, waarover wij in een vorig nummer spraken, behoort mede het bezoek aan de kolonie dezer dagen gebracht door twee Fransche heeren, Henri Belliard en Alexis Trouessart, beide vertegenwoordigers van groote financiers. Laatsgenoemde is vertegenwoordiger van het huis Rothschild te Parijs.

De heer Belliard — wij vermelden dit reeds vroeger — is leider van een groote rozenhout-onderneming in Fransch Guyana.

De volgende week worden hier nog verwacht de heer Paul Rodier, ingenieur, met een collega, om de concessies ten name van de heeren Jacques B. Nassy, J. G. S. Dragten, Robles en Sedney, aan de Marowijne, op cinnabar te onderzoeken, of liever de continuïteit te onderzoeken van cinnabargangen, waarvan de aanwezigheid reeds is aangetoond.

Tot de redakties der Surinaamsche bladen richten wij hier het verzoek de bladen steeds met de vlugste mailverbinding te mogen ontvangen.

Curaçao.

Dr. H. Blink, de redacteur van het Tijdschrift voor economische Geographie, schreef een artikel over Curaçao en zijn economische hulpbronnen, meer in het bijzonder over de scheepvaart en de hoedenindustrie.

De heer H. J. Cohen Henriquez — meermalen in dit blad vermeld — gaf over deze laatste de noodige inlichtingen.

Hillmer & Co.
Noordeinde 58. Telef. 1667.
PIQUÉ HEMDEN
f 2.75, f 3.50, f 4.—, f 4.50.
ENGELSCHHE HEMDEN
steeds de nieuwste Dessins
van af f 2.50.
Rijke keuze **DASSEN.**
Gemaakte en Zelfbinders.

LIBERTY

VRAAGT FRANCO STALEN
VAN

ONVERSCHIETBAAR KATOEN

VOOR BLOUSES, JAPONNEN &
KINDERJURKEN 78% BREED
IN 20 FRAAIE KLEUREN

Fl. 0.85 PER MTR

EENIGE VERTEGENWOORDIGERS IN NEDERLAND

METZ & C HOOGSTRAAT 10
'S GRAVENHAGE
EN LEIDSCHESTRAAT AMSTERDAM

BOUWT

OP

„Oud-Wassenaer”,
„Groot-Hæsebroek”
- of „De Pauw”. -

Inlichtingen te bekomen bij de bekende
Kantoren.

VACANT

Voor zoo spoedig mogelijk
TE HUUR

een mooi gelegen VILLA te Heemstede.
Huurprijs f1200, liefst met overname eener geheel
nieuwe inboedel.
Br. fr. onder no. 1000 „Luctor et Emergo”, Am.
v. Solmsstr. 2-4, den Haag.

Schoenleesten naar maat.

— EENIG ADRES voor Nederland. —
„Het nut van individuele leesten wordt door iederen
voetspecialiteit erkend en als onmisbaar aanbevolen”.
— Voor Indië speciale bewerking. —
G. J. VAN DEN BERG JR.
De Carpentierstraat 4 - DEN HAAG.

Aan het Vaderland ontleenen we aangaande het artikel het navolgende, dat meer rechtstreeks voor onze lezers van belang is.

In de eerste plaats is merkwaardig, wat daarin gezegd wordt over het woord „Panamahoed”. Men moet nl. weten, dat in de republiek Panama geen sprake is van een hoedenindustrie. De naam is daaraan te danken, dat vroeger de hoeden, die in Ecuador, Peru en Columbia werden vervaardigd, verscheept werden te Panama. De Panamahoeden, al zijn zij nog zoo „echt”, worden echter volstrekt niet in Panama gemaakt.

Een ander dwaalbegrip, dat bij een groot gedeelte van het publiek bestaat, is, dat de Panamahoed een kostbaar artikel is en slechts valt te bekomen tegen hoogen prijs. Integendeel; die hoeden vallen onder het bereik van armen en rijken, terwijl ook de Curaçaosche „panama”-hoeden met alle andere soorten in duurzaamheid, ondoordringbaarheid voor vocht en lichtheid kunnen wedijveren.

Wat de hoeden voor Nederlandsche afnemers duur maakt is het feit, dat te veel gebruik wordt gemaakt van de diensten van tusschenpersonen, in stede van zich direct te wenden tot de Curaçaosche exporteurs. Als een bewijs van deze stelling kan dienen, dat het op Curaçao algemeen bekend is, dat een vrij aanzienlijk gedeelte der hoeden in Nederland wordt gedragen, terwijl volgens de statistieken in 1910, 1911 en 1912 naar het Moederland respectievelijk werden uitgevoerd slechts 1878, 640 en 475 dozijn hoeden voor een waarde van f 5508, f 3155 en f 4125, vertegenwoordigende een gemiddelden prijs van f 2.73, f 4.93 en f 8.62 per dozijn. Deze cijfers kunnen, wat de uitgevoerde hoeveelheden betreft, een vergelijking met wat is uitgevoerd naar Engeland, Frankrijk en Duitschland, zelfs naar de republiek Panama, niet doorstaan. Een gedeelte van de naar die rijken uitgevoerde hoeden vindt waarschijnlijk door tusschenhandel den weg naar Nederland, zeer ten nadeele natuurlijk van de koopers in het Moederland. Deze omstandigheid geeft aanleiding tot de gevolgtrekking dat de Curaçaosche vlechtindustrie niet voldoende bekend is. Toch stelt de trap van volmaaktheid, door haar bereikt, haar in staat met de producten uit andere landen te concurreeren.

Op Curaçao neemt de hoelenvlechterij sterk toe. Als men het eiland rond trekt, valt het overal in het oog, dat de hoedenindustrie een volksindustrie is geworden. Men ziet, dat bij een eenvoudige wandeling langs de straten van het stadsdistrict en langs de wegen der buitendistricten van Curaçao; overal worden vrouwen en kinderen en op sommige plaatsen ook mannen aangetroffen, bezig met vlechten.

De waarde van den uitvoer van stroohoeden, die in 1909 f 252.306 bedroeg, was in 1911 gestegen tot f 432.993, in 1912 tot f 756.272. Zoowel de hoeveelheid als de gemiddelde waarde is gestegen.

De grondstof der hoedenindustrie op Curaçao is afkomstig van dezelfde palmsoort, *Carludovica palmata*, familie van de *Cyclateceae*, waarvan overal de „panama”-hoeden worden gemaakt.

Deze palmsoort groeit in grooten overvloed in verschillende Zuid-Amerikaansche landen, als Ecuador, Columbia, Venezuela, St. Domingo, Puerto-Ricó en op de West-Indische eilanden. Het stroo, dat op Curaçao wordt gebruikt, wordt meest uit Maracaibo (Venezuela) ingevoerd. De invoer daarvan in 1911 had een waarde van f 68.856.

Het materiaal van deze plant wordt op de volgende wijze verkregen. De ontplooide bladeren worden tot den steel afgesneden, en daarna worden de hoofdnerfjes afgespleten, echter zoo, dat zij nog als een bundel van enkele reepen aan elkander vast blijven. Daar de strooken van de bladschijf op elkander liggen, kunnen alle hoofdnerfjes tegelijk worden afgespleten. De twee buitenste strooken van het opgevouwen blad zijn in den regel onbruikbaar. De strooken liggen eenigszins vast op elkander, en worden daarna losgemaakt, door ze tegen eenig voorwerp te slaan; vervolgens worden zij met een mesje tot aan den steel gespleten, zoodanig, dat zij nog als een bundel van enkele reepen aan elkander vast blijven. De bundels, die er nu overblijven, leveren het hoedenstroo. Na te zijn gekookt, worden de bundels over touwtjes gehangen en aan de werking der zonnestralen blootgesteld, en hierbij worden de bladeren eerst gesorteerd. Doch de voornaamste sorteering geschiedt door de vlechtsters, vóór het vlechten. Na het drogen worden de reepjes van den steel losgemaakt, met een mesje overlangs in eenvoudige strookjes gestriep en in pakjes samen gebonden. De goede sorteering en de samenvoeging van gelijksoortig stroo is een belangrijke voorwaarde voor het verkrijgen van mooie hoeden.

De ordinaire hoeden, staple-hats genaamd, worden bijna uitsluitend door de mindere bevolking gevlochten; de betere soorten door meer ontwikkelde vrouwen. Op de verschillende vlechtcurssussen worden over het algemeen slechts heerenhoeden gevlochten van een waarde van f 4 tot f 12 per stuk.

De allerfijnste hoeden worden slechts op bestelling gemaakt; ook dameshoeden worden uitsluitend op bestelling vervaardigd. Een vlechtster gebruikt van 3 tot 10 dagen om een Curaçaoschen panamahoed te maken, variërende van f 2 tot f 12 per stuk. De „Staple hats”, die van minderwaardig stroo ge-

vlochten worden en weinig zorg vereischen, worden in één dag vervaardigd.

De Europeesche fabrikanten hebben meermalen getracht deze industrie geheel tot zich te trekken. O.a. zijn gedurende geruimen tijd hoeden, in de provincie Toscane uit tarwestroo gevlochten, op de Europeesche markt in den handel gebracht als panama's. Ook Frankrijk bleef hierin niet achter. De achteruitgang van het vlechtwerk uit Florence en Livorno diende hierbij als prikkel. In het uiterste Oosten en Westen van het toenmalige keizerrijk, in de Elzas en in Bretagne en verder ook in Duitschland werd tot het vlechten van imitatie-panamahoeden overgegaan. Alle pogingen, in Europa aangewend om een ideaal panamahoed te vervaardigen, leden echter schipbreuk, en wel om de eenvoudige reden dat de panama's uit veel buigzamer en beter materiaal worden vervaardigd, zoodat zij de krachtigste stooten en trappen kunnen verdragen zonder ze te scheuren, terwijl zij meer dan twintig keeren gewasschen kunnen worden, zonder die goede eigenschappen te verliezen.

Het bovenstaande is voldoende, om den aard en de beteekenis der hoedenindustrie voor Curaçao in het licht te stellen, en ook het belang van Nederlandsche hoedenhandelaars, om zich met Curaçao in betrekking te stellen. Op Curaçao is men er op uit om de industrie te verbeteren en uit te breiden; te Pietermaai is een vlechtcurssus geopend, waar het vlechten geleerd wordt volgens de beste methode. De omstandigheid, dat de werkkrachten hier goedkoop zijn te bekomen, maakt, dat Curaçao in dezen goed met andere productiegebieden kan concurreeren.

Wij waren onlangs in de gelegenheid, verschillende door den heer Cohen Henriquez medegebrachte hoeden te bezichtigen. Indien men werkelijk een fijnen panamahoed verlangt, dan doet men verstandig zich tot de duurere soorten te bepalen, althans voor de heerenhoeden. Voor dames zijn hoeden van f 10 reeds zeer welkom aan de draagsters, doch heeren gaan in dit opzicht verder en verlangen hoeden, die van zeer fijn stroo vervaardigd worden en die men ogerold in den zak kan dragen, en dan vervalt men in hoogere prijzen van boven de f 25. Wij zagen een in alle opzichten volmaakte panamahoed van f 50. Zulk een hoed kost hier in de winkels zeker f 80, zoodat een rechtstreeksche bestelling naar Curaçao toch nog veel goedkoper uitkomt. Einde October is de heer Henriquez weder te Curaçao terug, na zijn reis naar Europa, en zullen bestellingen aan hem gericht, met opgaven van prijs, maat — en voor dames van verlangde hoogte of lage bollen — zeker naar wensch uitgevoerd worden.

Het is jammer, dat er van de Curaçaosche hoedenindustrie maatschappij of liever van den Curaçaoschen Handelsbond geen vertegenwoordiger in ons land is. Bestellingen konden dan opgenomen worden; nu verlangt menigeen naar een Curaçao-Panama, doch weet den weg niet om dien te bereiken.

Als men op Curaçao zich wat meer Nederlander voelde en wat meer in de eerste plaats bij het aangaan van handelsbetrekkingen aan Nederland dacht en niet steele aan New-York of Hamburg, dan bestond zoo'n agentschap reeds lang in ons land. Ook in dit opzicht is er te Curaçao nog veel te verbeteren.

De *Amigoe* schrijft:

„Curaçao is een toevluchtsoord voor vele uitgewekenen. Deze week zijn weer 3 Venezolanen via Bonaire hierheen gevlucht.

Het zijn Dr. Pedro Parra, oud-afgevaardigde voor den staat Mérida, Adolfo Rosales, oud-kapitein van de *Guyana* der *C. A. F. y C. de V.*, welke een paar maanden geleden Curaçao nog aandeed, en Rafael Herrera, een koopman uit Caracas.

Met de Duitse boot is dezer dagen alhier aangekomen de heer Montero, oud-gezagvoerder van de Venezolaansche raderboot *Venezuela*. Ook deze heeft om politieke redenen den wijk naar Curaçao genomen.

Daar broeit iets in Venezuela, al gedurende maanden”.

„Maandagmorgen 11. circa half 6 liep de nieuwe vrachtboot der *K. W. I. M.*, *Jan van Nassau* onze haven binnen. Ondanks het vroege morgenuur bevonden zich aan beide zijden der haven veel belangstellenden, die onder een luid hoera-geroep den nieuweling „welkom” heetten, wel een bewijs, dat het Curaçaosche volk belang stelt in hetgeen er in en met onze haven plaats heeft.

De stoomer ziet er flink en krachtig uit, een reclame voor de *K. W. I. M.* Jammer is 't, dat hij reeds bij zijn eerste verlaten der haven in den nacht reeds voor zooveel een „rustverstoorder” moest wezen!

Waarom toch midden in den nacht dat over en weer geven van de verschillende seinen. Zou 't niet voldoende wezen, als b.v. na 11 uur 's nachts de boot, die wil uitvaren, één kort sein geeft met de stoomfluit en de brug eveneens met eenzelfde sein antwoordt, als deze geopend is?

In den nacht van Maandag op Dinsdag lag de *Jan van Nassau* aan wal op een afstand van

BOEKHANDEL - KUNSTHANDEL
LEESINRICHTING VAN BOEKEN EN TIJDSCHRIFTEN

DE GROOT & DIJKHOFFZ

voorheen **A. VAN HOOGSTRATEN & ZON**
PLAATS 27 - TEL. 2252 - DEN HAAG

LEVERING VAN SCHOOLBOEKEN VOOR ALLE
INRICHTINGEN VAN ONDERWIJS

Gebr. P. H. CAMINADA

LANGE HOUTSTRAAT 3

HAAG - Telefoon 713

SPECIAAL ADRES VOOR ALLE OPTISCHE ARTIKELEN.
BRILLEN, KIJKERS, ENZ.

AANLEG EN ONDERHOUD VAN ELECTR. LICHT- EN SCHELGELEIDINGEN.

RIPPEN

PIANOHANDEL

PIET HEINSTRAT 42

ELANDSTR. 17 TEL. 4683

VERHUREN

STEMMEN

HEINEKEN'S
Glazenwasscherij

STOOM JALOEZIEËN.
en ROLLUIKENFABRIEK

Fabriek v. Geschilderde
GORDIJNEN

in meer dan 500 dessins.

„Klenus” Stofzuig-
Machine.

HOF- EN RIJKSLEVERANCIERS
's-GRAVENHAGE

Kettingstraat no. 6 TELEFOON
: 2478. :

VACANT

HUPFELD'S FILIAAL

DIRECTIE:

DUWAER & NAESSENS

PIANO-, PHONO- en MUZIEKHANDEL

IS GEVESTIGD:

's-GRAVENHAGE

AMSTERDAM

Kneuterdijk/Heulstraat,
Tel. No. 27.

Stadhouderskade, 19.
Tel. No. 4698.

en kleine 200 M. van de brug. Eerst drie lange, oververdoovende fluitseinen: „Ik wil uitvaren”; toen teeken der brug: „Ik heb je begrepen”. Dan nog een drievoudig sein der brug: „Ik heb plaats voor je gemaakt”, en ten slotte nog een sein van Nassau: „Goed, dan kom ik!” En toen konden de omwoners zien, dat ze weer in slaap kwamen”.

Ten slotte nemen wij het navolgende bericht over de Wekker:

„De steiger, die voor rekening van de firma S. L. Maduro & Sons in het Schottegat alhier aangelegd wordt, is, dank zij het door die firma krachtig bevorderde „going ahead” van de Amerikaansche ingenieurs, die met den aanleg daarvan belast zijn, niet ver meer van zijn algeheele voltooiing, zoodat er eerlang in die binnenhaven uitstekende aanlegplaatsen voor groote stoomschepen zullen zijn. Hetgeen nog overblijft te doen om den steiger te voltooien, is dempingswerk, dat binnenkort ten einde zal worden gebracht. Van heeler harte hopen wij, dat genoemde ondernemende firma, die een aanzienlijk kapitaal ten koste heeft gelegd aan de constructie van bedoelden steiger, ruime inkomsten hiervan hebben zal!”

WAT DE INLANDER ZEGT.

Verdediging en vooruitgang der S. I. De invloed van de Sarikat Islam neemt meer en meer toe, ten goede. Er zijn kwaadwilligen — alzo de Maleische pers — die zich voor leden van de S. I. uitgeven, maar het feitelijk niet zijn, die geweldtaden en andere ongeregeldeheden plegen, welke dan op rekening van de S. I. gesteld worden. Langzamerhand zal het publiek tot een ander idee komen, en de S. I.-vrees, die nog dik op de Indische maatschappij ligt, wel verdwijnen. In navolging van Padang en Solo zijn nu ook vanwege deze Vereeniging inlandsche broodbakkerijen in Malang gekomen. Het brood is er goed, zoodat nu ook de Europeanen het van de Inlanders koopen (Pantjara Warta). Dit blad is nu overgenomen geworden door de N.V. Boekhandel en Drukkerij Sedio Laksono in de Java-Bankstraat te Batavia en het orgaan van de Vereeniging aldaar Pembrita Betawi). Te Sala'iga telt de S. I. reeds meer dan duizend leden. Zij maken er geen drukte, gaan kalm hun gang. Een hadji-schoenmaker is daar president van de afdeling. Hij heeft verschillende loodsen laten oprichten, om er rijst, petroleum en andere waren van dagelijksch en huishoudelijk gebruik in op te schuren (Pewarta Soerabaja). In Djember (Besoeke) is daarentegen het Inlandsch Bestuur erg gebeten op de S. I. De leden mogen daar zelfs geen vergaderingen houden, of zij worden voor de rol getrokken en veroordeeld (Pewarta Soerabaja). Ook in andere streken van Oost-Java worden, volgens de Bint. Soerabaja, de Sarikat Islammers door 't Bestuur vervolgd. In Midden- en West-Java is de toestand anders. Waarom dit verschil? Toen de path van Batavia tot regent van Batang benoemd werd, bracht de S. I. hem een serenade. Te Pekalongan heeft deze Vereeniging een som van f45000 op de Bank aldaar gedeponeerd. Volgens de Pewarta Soerabaja is de diaksa van Pati president van de S. I. aldaar, en bestond er onder de Inlanders te Batavia groote animo om zich door het choleraserum te laten inenten, nadat door het bestuur van de S. I. op de wenschelijkheid daarvan gewezen was. Volgens de Pantjara Warta is te Blora een nieuwe toko van de S. I. opgericht voor dagelijksche benodigdheden, met een kapitaal van f10000 in 4000 aandeelen van f2.50. Daarentegen is, volgens de Pewarta Soerabaja, te Sidoardjo een toko van de N.V. Wiananing Damisworo opgericht, die niet bij de S. I. is aangesloten en haar een scherpe concurrentie aandoet. De regent van Sidoardjo is beschermheer van genoemde vereeniging, die met een kapitaal van f25000 werkt en goede zaken moet maken. Alle aandeelen zijn reeds volgestort door niet-leden van de S. I. Deze ziet het met leede oogen aan. Voor de toko hangt een bord met het volgende opschrift: „Hidjoeplah Sri Ratoe Wilhelmina” (Leve H. M. Koningin Wilhelmina). Hetzelfde blad vermeldt, dat de S. I.-vrees in den Oosthoek groot en belachelijk is.

Behandeling der S.S.-ambtenaren. Elk jaar komen er bij de Staatsspoorwegen nieuwe tarieven en nieuwe prentahs, wel een bewijs, dat er bij dezen tak van dienst nog veel veranderd moet worden. Alzo de Pembrita Betawi, die verder beweert dat de bepalingen en de prentahs al strenger en strenger gemaakt worden. Dit is voornamelijk in de 4e afdeling het geval, waar de chefs veelvuldig veranderd worden. En wie en wat zijn die chefs? zoo vraagt het blad. In den laatsten tijd zijn het gewezen militaire ambtenaren of officieren; zeker bekwame en kundige menschen, maar van ervaring in dezen tak van dienst kan geen sprake zijn en van goeden omgang met de ondergeschikten, die zij als militairen beschouwen, evenmin. Zij zijn in één woord grof! Wij brengen dit onder de aandacht van de regeering en willen op gepaste wijze er op aandringen, dat in de wijze van om-

gang en behandeling der ondergeschikten spoedig een gunstige verandering moge worden gebracht.

Lotsverbetering Inl. Ambt. Boschwezen. Ook onder de Inlandsche ambtenaren van het Boschwezen wordt geklaagd over geringe bezoldiging, vooral van de boschwachters, in verband met het zware werk en de groote verantwoordelijkheid in uitgestrekte bosschen. Daarbij komt nog, dat in den laatsten tijd op plaatsen, waar vroeger mantris waren, nu boschwachters hetzelfde werk voor minder betaling moeten doen. Een bezuiniging, die niet in het belang van den dienst wordt geacht (Pembrita Betawi).

WAT DE CHINEES VERTELT.

Klachten wegens achteruitzetting. In ons vorig week-overzicht werd reeds melding gemaakt van het voorkomen van eenige Chineesche landeigenaren in Tangerang om Japanners in dienst te nemen. De Perniagan moedigt dit denkbeeld aan en stelt zelfs voor die Japanners niet als ondergeschikten in dienst te nemen, doch als gemachtigden. Het blad herinnert er aan, hoe indertijd twee Japanners in het Buitenzorgsche door de inlandsche bevolking gemolesteerd en vermoord werden, omdat zij voor tjoeleks werden aangezien en hoe toen het Europeesch bestuur in rep en roer was om de Inlandsche hoofden na te rijden tot het bekomen van katrangan. De moordenaars werden opgevat en veroordeeld, ieder tot 15 en 10 jaren dwangarbeid in den ketting. Van de zijde van de Europeesche en Inlandsche ambtenaren is toch voor ons, Chineezen, geen hulp, geen steun te verwachten, zegt het blad. De Inlanders hebben allen het land aan de Chineezen. Van het Europeesch bestuur is geen rechtvaardigheid te verwachten; het helpt door dik en dun de Inlandsche ambtenaren. Het durft wel tegen de Chineezen op te treden, maar zoude anders handelen, indien het met Japanners te doen had. De toestand wordt op den langen duur voor de Chineesche landeigenaren onhoudbaar. Zij zullen ongetwijfeld met behulp van Japanners een beteren toestand in het leven kunnen roepen. De redactie wil hen gaarne behulpzaam zijn, om kosteloos de noodige inlichtingen te verschaffen, waar en hoe geschikte Japanners voor het beoogde doel gekregen kunnen worden.

Onderzoek Tangerang-zaak. Het onderzoek in zake de verwonding en mishandeling van de dertien Chineezen in Tangerang is afgelopen. Zoals wij reeds voorspelden, schrijven de Perniagan en de Pewarta Soerabaja, is de mantri politie als zondebok gevallen. Alle beschuldigingen tegen de Inlandsche politie van samengaan met de S. I. zijn onwaar verklaard. Alleen de mantri politie is buiten zijn boekje gegaan. Tot straf is hij naar Buitenzorg overgeplaatst (nog wel een betere standplaats). Van hooger hand zijn de Inlandsche ambtenaren gelast om bij hunne werkzaamheden de S. I. er buiten te houden en alle vergaderingen te verbieden.

Van de dertien Chineezen werden er vijf veroordeeld op verklaring van de oppassers, dat zij hen hadden zien dobbelen. Maar de Inlanders, die geslagen, getrapt, geschopt en verwond hebben, zijn niet gestraft geworden. Merkwaardige rechtspraak die politierol in N.-I.! En groot en knap en krantig is de Sri Padoeka Kandjeng Toewan Bezar*) G. J. Vernet, assistent-resident van Tangerang.

't Wordt tijd, dat de Landrechters komen! **Tegenwicht tegen S. I.** 't Bestuur wordt nu wel door de beweging van de S. I. in 't nauw gebracht, maar doet ook niets om deze vereeniging te verbieden, dan wel haar onder goede leiding te brengen. Nu is het weer in Indramajoe niet rustig. Een controleur was daar bijna vermoord geworden, als hij zijn tegenwoordigheid van geest niet had behouden. 't Heet nu, dat de Inlanders hem voor een koeliewerver hadden aangezien.

Onder de Inlanders is nu ook al verdeeldheid gekomen. Op feesten en andere gelegenheden willen Sarikat Islammers niet samen zitten met niet-leden van de S. I.

Wat doen wij, Chineezen, of liever wat kunnen wij daartegen doen? zoo vraagt The Hian Sing in de Bintang Soerabaja. Op Java zijn toch vele Chineezen; de dessas niet eens meegerekend, wonen er op de hoofdplaatsen alleen duizenden. Zij leven hoofdzakelijk van den handel en trekken hun voordeel van de Inlanders. Maar dezen zijn nu wakker geworden; zij hebben ingezien dat zij zelf van die voordeelen kunnen genieten. Zij hebben zich uit economisch belang vereenigd en hunnen godsdienst als leuze er bij te pas gebracht. Zij hebben gelijk. Geen wonder, dat de S. I. een groote Vereeniging geworden is, zich in afdelingen vertakt heeft en tokos gevormd heeft. De voordeelen van den kleinhandel, die vroeger ten bate van de Chineezen kwamen, komen nu in de zakken van de Inlanders terecht. Maar 't is nu niet bij een eerlijke concurrentie gebleven. Ziet, wat er in Tangerang, Semarang en op andere plaatsen gebeurd is! Wij zijn het kind van de rekening geworden. Het Bestuur heeft ons losgelaten, evenals vroeger, tijdens de opstootjes tusschen Arabieren en Chineezen. Van de tusschenkomst van de Chineesche Re-

*) Een betiteling van den Gouverneur-Generaal.

1ste Rotterdamse
Maatschappij van verzekering op het leven
 Oudehavenkade Nr.1. Plan C, Rotterdam.
 Directie: P. R. MEES, J. BRUNSTING.
Levensverzekering
 in elken vorm.
 Hoofdvertegenwoordiging voor Ned. Oost-Indië te SOERABAIA.

VLEU PIA KUNSTSPEL- ORG VERHUUR. PIANO's van f5.— VLEUGELS „ -8.— REPARATIE. RU Afd. Gebruikte SPECIELE INRICHTING voor de.	GOOSEN & SWAGERMAN DEN HAAG - BOEKHORSTRAAT 149.	GELS. NO'S. PIANO'S. ELS. p.m. of f50.— p.j. af. „ „ -80.— „ „ STEMMEN. IL. Instrumenten. VOOR het BEREIDMAKEN TROPEN.
--	--	---

WAROONG DJAWA
 INDISCH RESTAURANT
 à la Carte
 Kortenaerkade 10 - DEN HAAG.
 TELEPHOON No. 4882.
 Dagelijks geopend van 12—7 uur. Voor uitzending wordt f0.25 bestelloon gerekend, tenzij afgehaald.

DE WEKKER
 HEULSTRAAT 2-18
 ▼
 ONTVANGEN:
 de Gegarneerde en
 Ongegarnerde Hoeden
 in alle prijzen

P. VAN DEN BRUL.
 AMSTERDAM. DEN HAAG. HOORN. LEEUWARDEN.
 HEEREN- EN JONGENSKLEEDING.
 KLEEDERMAKERIJ VAN DEN EERSTEN RANG.

publiek hebben wij op het oogenblik ook niet veel te verwachten. Zij heeft in haar eigen land de handen te vol om zich met de Chineezzen in andere landen te kunnen bemoeien. Wij zijn als weezen of verstooten kinderen, zonder vader of moeder. Wij treuren en wij klagen. Maar er is niemand, die ons hoort. Wij moeten echter niet stil zitten, doch handelen en eendrachtig zijn. Ziet de Hollanders! Er zijn er hier niet velen, maar als het er op aankomt, gaan zij samen en vormen zij een kracht tegen andere naties. Zoo moeten wij ook doen. Wij hebben, wel is waar, reeds tal van vereenigingen, maar die elke op haar eigen houtje werken. En dan leven wij er nog maar op los. Hal kerjajalan tambah hari tambah sanget (met den dag royaler worden). Daarom hebben wij de Hwa Kiauw Tjieng Hwee opgericht. Niet om tegen de S. I. te strijden, o neen! Dat zou toch niets geven, want wij zijn te gering in getal tegenover de miljoenen Inlanders, van wie wij ten slotte toch hebben moeten. Een zedelijk overwicht moeten wij zien te krijgen, zò, dat de Inlanders van zelf, zooals vroeger, tot ons zullen terugkeeren om met ons samen te gaan. Ook van de Europeanen moeten wij respect afdwingen, zò, dat zij ons ook als superieure menschen (bangsa sapan) gaan beschouwen.

Wij moeten tegenover de beweging der Inlanders niet laks staan, zooals te Lasem gebeurt. Lasem is een der oudste en grootste Chinese nederzettingen in de binnenlanden van Java, zoo niet de grootste. Van de Chineezzen daar mocht toch verwacht worden, dat zij na het optreden van de S. I. wakker geworden waren. Maar neen, zelfs het begrafenistonds „Tiong Hoa Gee Hwee” geeft geen teeken van leven meer. Men weet niet, of er nog geld in kas is. De leden willen geen contributie meer betalen. Men zegt, dat deze Vereeniging geld gebruikt heeft uit de kas van de Tiong Hoa Hak Tong en het niet terug kan betalen. De leden worden er over aangesproken, maar willen niet bijspringen. Komt Chineezzen, zegt Droste Oei in de Pewarta Soerabaja, waar blijft de samenwerking? Schaamt ge u niet tegenover de Inlanders?

Ook de Sinar Borneo wekt het gevoel van eigenwaarde bij de Chineezzen op, dringt aan op meer samenwerking.

De Pewarta Soerabaja vermeldt verder, dat de zaak, door The Hien Siang, hierboven genoemd, aanhangig gemaakt in goede aarde is gevallen. Vele goede en ontwikkelde Chineezzen vallen hem bij. Ook de kapitein Han Tjieng Khing, die anders niet gemakkelijk is over te halen. Hij heeft aan het Comité Hoa Kiauw Tjieng Hwee, hiervoren genoemd, een stuk grond beloofd, te Ngaglik gelegen en ruim 14000 M.2 groot, bijaldien de vereeniging zich wettelijk geconstitueerd heeft. Het perceel zal dienen om daar een ambachtsschool op te richten en een loods voor andere nuttige bedrijven.

Nieuwe Chin. onderneming. Te Batavia heeft zich een Chinese maatschappij gevormd, „Sindang Werigi”, om theetuin in Benkoelen op een terrein, groot 3494 baes, te exploiteeren. Onder Chinese commissarissen staat de heer Cowan als Directeur.

Van Vreemde Koloniën.

BRITSCHE KOLONIËN.

Het Australisch huis in Londen.

De Koning heeft, vergezeld van de Koningin en Prinses Mary, de eerste steen gelegd voor het nieuwe gebouw van het Australische Statenverbond, dat zal verrijzen in 't oostelijk deel van Aldwyckwijk. Australië werd vertegenwoordigd door den Hoogen Commissaris Sir Reid en diens echtgenoot en de generale agenten van de Australische staten.

In het gebouw zullen de kantoren komen voor den Hoogen Commissaris, een permanente, hoewel afwisselende tentoonstelling van Australische voortbrengselen. Desgewenscht kunnen de generale agenten van de Australische staten er hun bureaux krijgen. De verder beschikbare ruimte zal voorloopig beschikbaar blijven om aan particuliere zaakmannen verhuurd te worden.

Volgens de teekening, die the Times van 't ontworpen gebouw geeft, zal dit een grootschen indruk maken.

Een algemeen dominionhuis.

Lord Grey heeft dadelijk een uitbreiding aan het Australische initiatief gegeven. Hij wil naast 't paleis, waarvan de eerste steen is gelegd, een gebouw doen optrekken, dat de vertegenwoordiging in Londen moet zijn van alle rijklanden van over de zee. De betekenis moet vooral een symbolische zijn, maar 't samenbrengen van de vertegenwoordigers der dominions onder één dak geeft toch ook praktische voordeelen, zoowel uit een administratief oogpunt, als voor 't doen van zaken en 't houden van tentoonstellingen.

De Canadeesche Krijgsmacht.

Generaal sir Hamilton, algemeen inspecteur van de Britsche krijgsmacht in de overzeesche bezittingen, heeft, met kolonel Hughes, minister der Cana-

deesche militie, een lange inspectietoelt gemaakt over de landmacht van een gedeelte van 't Britsche rijk. Van begin Juni af hebben de heeren 12000 mijlen afgelegd in een voor hen bestemd trein.

Volgens the Standard spreekt de generaal zeer gunstig over hetgeen hij waargenomen heeft, en roemt hij vooral het samengaan van een ridderlijke genegenheid voor het groote Britsche rijk en van een oprecht Canadeesch patriotisme, zooals dit zich uitsprak bij de 56000 miliciens, die in de kampen geoefend werden.

Onder kolonel Hughes bestaat sedert twee jaren een beter opleidingsstelsel. Er zijn 73000 man onder de wapenen, bovendien ontvangen 35000 leerlingen-cadet een jaarl. opleiding tijdens 't gewone onderwijs.

Europeanen in Canada.

Onder de Europeanen in Canada blijven de Britten verre de overhand innemen. Van 1901 tot 1911 groeide 't aantal onderdanen van Br. afkomst aan van 3.063.189 tot 3.896.935, d. i. een toename van ruim 27 procent. Van deze laatsten waren 1.823.000 Engelschen, 997.000 Schotten, 1.050.000 Ieren, 24.000 Welsen.

De Franschen, die daarnaast het talrijkst zijn, telden in 1901: 1.649.371, in 1911 2.054.890, d. i. een winst van ruim 24.5 procent.

Duitschers waren er in 1901: 301.601, en in 1911: 392.320.

In dit laatste jaar waren er ruim 129.100 Oostenrijkers, 107.500 van Skandinavische origine.

De vertegenwoordigers van andere nationaliteiten schijnen niet van een voldoende aantal te zijn om opgenomen te worden in 't officieel verslag, waaraan deze cijfers ontleend zijn.

Een oud-gouverneur over de jong-Hindoesbeweging.

In antwoord op een hem gebrachte toast, bij gelegenheid van een banket van de Northbrook society, legde de oud-gouverneur van Bombay, Lord Sydenham, een verklaring af, die merkwaardig genoeg is om er hier eenige gedeelten aan te ontleenen. Hij prees het nut van de voormelde vereeniging voor de toenadering van de jonge Hindoes tot de Engelschen. Het verblijf in Londen is in menig opzicht van blijvende betekenis voor de toekomstige loopbanen der Hindoes.

Een te groot aantal hunner meent echter, dat het moederland in een maand in Indië zou kunnen tot stand brengen, wat zich bij beschaafde volkeren in den loop van jaren ontwikkeld heeft. Zij hebben geen besef van alles wat volbracht is, noch van den omvang van alles wat in onzen tijd onder het Britsche bestuur te volbrengen is. Hierdoor komen zij tot verkeerd inzicht, al meenen zij 't goed.

Maar daar staat tegenover, dat, in weerwil van hun toenemend aandeel in handel en nijverheid, en de opmerkenswaardige vorderingen, die de Hindoes hierin gemaakt hebben, en niettegenstaande er geen tak van bestuur meer is, waarin zij geen aandeel hebben, erkend moet worden, dat er grieven bestaan die niet in den wind geslagen mogen worden. Engeland staat in Indië tegenover een partij, die misschien nog niet talrijk, maar wel reeds invloedrijk is, en die vijandig gestemd is ten opzichte van de Britsche overheersching. De leerstellingen van die partij zijn reeds het bederf geworden van vele jonge lieden, hebben reeds ellende gebracht in vele hindoe-gezinnen; indien deze stellingen den toon gingen aangeven, zou de beschaving niet vooruit geholpen, maar wellicht een eeuw vertraagd worden. Engeland moet van het meerendeel der Hindoes de loyale medewerking krijgen om het tegennadel voor dit vergif te vinden. Hiervoor verwacht Lord Sydenham veel van de jongelieden, die in Engeland's groote hoofdstad het licht der westersche opvoeding kunnen opdoen en die de waarde leeren begrijpen van de veiligheid, de rechtvaardigheid en andere weldaden, door Engeland aan de kolonie geschonken, welke vorige geslachten zoo niet gekend hebben.

Tot den plicht van 't moederland behoort ook bij zijn bestuur rekening te houden met de sympathien, de natuurlijke en rechtmatige wenschen van de bevolking en de vele tegenstrijdige belangen, met elkander tot overeenstemming te brengen.

CHINA.

Meer nog dan ooit zijn de berichten uit China met groot voorbehoud te aanvaarden. Zoo is 't al geheel onwaar gebleken, dat Yoean Sji Kai en het ministerie zijn afgetreden en Noord-China zonder regeering zouden hebben gelaten. Integendeel zelfs, het lijkt er meer op, of zij zich nu weer vast in hun positie beginnen te gevoelen. De president schijnt in Chang-hsoen een trouw en bekwaam aanvoerder voor de troepen, die met succes ageeren, gevonden te hebben. Volgens enkele berichten heeft een gedeelte van de vloot zich bij den opstand aangesloten, andere spreken dit weer tegen; tekenend voor den toestand is, dat de regeering, om de trouw der zeeleden te verzekeren, een regeling getroffen heeft, waardoor de bekende vijfmogendheden-bankiersgroep voor de uitbetaling der soldijen zal zorgen.

De afzetting van Dr. Soerjatsen als staatspoorweg-ontwerper is een natuurlijk gevolg van zijn openlijk optreden tegen Yoean Sji Kai, maar 't zal China toch alweer in nieuwe financieele moeilijkheden wikkelen. Zijn verwijt aan de regeering, dat zij niet beter is dan de verdwenen keizer-monarchie,

DORDTSCHER BANK

's-GRAVENHAGE - KNEUTERDIJK 12-14
Behandelt alle BANKZAKEN.

EN TOUT CAS

PARASOLS.

A. SCHRÖDER & Co.

GROENMARKT 25/26 's-GRAVENHAGE

vestigen speciaal de aandacht op:

Een zeer mooie collectie
Witte Zomerblouses
van af f 4.—
en
Strandcostumes.

Mad. ^{elle} P. C. BIEKART
HOOGHE WAL 5.

Costumes Tailleur
Mantels Blouses

DE BAS & Co., Bankiers
HEERENGRACHT 17 - 's-GRAVENHAGE
BELASTEN ZICH MET ALLE
BANKZAKEN.
SAFE - INRICHTING.

VACANT

TOKO BAHROE

Van Kinsbergenstraat 126, Intercomm.
bij de Prins Hendrikstraat, DEN HAAG. Tel. 4796.
SPECIAAL ADRES VOOR GOEDE SAMBALLANS EN BOEMBOE'S.
Firma BARNAS & DIEMERS, Importeurs.

ldt wel eenige bevestiging in het stellen van een
van 300000 taels op het hoofd van den afval-
gen generaal Hoang Hsing. Dergelijke middelen
niet meer van onzen tijd.

Zijderupskweek op Formosa.

Aan hetgeen wij, in verband met de zijdeindu-
rie in Nederlandsch-Indië, onlangs mededeelden
over de pogingen, die in de Fransch-Aziatische be-
druipingen gedaan worden om het aankweeken van
zijderupsen te bevorderen, voegen wij hier berich-
ten over Formosa toe.
De Japansche regeering heeft reeds sedert eeni-
gen jaren proeven doen nemen. Op het budget voor
1912-13 is echter voor 't eerst een aanzienlijke
som, namelijk ruim f 200000, er voor uitgetrokken,
omdat de proeven op kleine schaal wel voldaan
schijnen te hebben. Het bedrag is deels bestemd
voor die ambtenaren, die zich met de zijderupsen-
kweek bemoeien, deels om een inrichting te bekosti-
gen, waar jongelieden praktisch alles leeren, wat
met die teelt in verband staat, om dit later te pas
te brengen op de Staatsmoerbeziëplantages. Rupsen
worden van Japan en Kwangtoeng ingevoerd. Daar
moerbeï in Formosa in groot aantal in 't wild
groeit en 't geheele jaar groen blijft, verwacht men
overvloedige resultaten, als de overgebrachte rups-
kweek aarden wil.

O.- en W.-Ind. Literatuur-Overzicht.

Een oude Sumatra-kaart.

In de Java-Bode van 27 Mei lezen we het navol-
gende:
Een Duitsche lezer van de Sum. Post had een
merkwaardige Sumatra-kaart, welke hem was afge-
gaan door een liefhebber van oudheden, die haar
afteekening op 1578 meende te moeten stellen*.)
De kaart draagt tot opschrift: „Sumatra ein grosse
insel so von den alten Geographen Taprobana ist
genannt worden“. Ze vertoont een eiland, dat als
uiterst gebrekkige tekening van Sumatra kan
gelden: 't lijkt, of de Sumatra-krokodil in elkander
gedoken is en zoo aan dikte won wat hij aan lengte
verloor. De hoofdvormen zijn echter wel te herken-
nen en men kan zich voorstellen, dat een dergelijk
beeld van het eiland verkregen werd in dagen dat
men nog niet over de nautische instrumenten en
meetmiddelen voor de opneming van kust en beschik-
te, welke men heden ten dage kent.
Midden in staat: „Taprobana“. De lexicon leert,
dat dit de oude naam was van het eiland Ceylon.
Of hier misschien voor Sumatra werd uitgegeven wat
de werkelijkheid Ceylon was? Niet mogelijk. De equa-
tor („Acquinotial“ geheten op de kaart), afge-
beeld als een dubbele lijn, snijdt behoorlijk het eiland
wel veel zuidelijker dan in werkelijkheid, maar
dit is een kleinigheid. Ook is er een stuk land
zichtbaar in het Noordoosten, dat ongetwijfeld Ma-
kakka moet verbeelden. Pars Indae heet dat. Van
Sumatra is het gescheiden door de Mare Indicum.
Niet ondenkbaar dat Ceylonneezen, die als zeevaar-
ders reeds in vroege tijden Sumatra bezochten, aan
een deel van het eiland den naam van hun eigen
land, Taprobana gaven — zooals oude Hollanders
Nieuw-Amsterdam doopten wat tegenwoordig New-
York is. Nog waarschijnlijker echter, dat Sumatra
voor oude geografen gerekend is te behooren tot
een groep van eilanden, welke zij, naar wat zij
wachten dat het hoofdeiland was, Taprobana noem-
den. Op den buitenkant van de, blijkbaar uit een
boek gescheurde, kaart vinden wij namelijk het op-
schrift: „Beschreibung der Inseln Taprobana so in
dem Indianische Mõre gelegen ist“. Hier wordt im-
mers de meervoudsvorm gebedigd.
In elk geval heeft de samensteller van de kaart
de aardrijkskunde van Zuid-Azië wonderlijk door-
gehaald. Op de plaats, waar we de Siak of Kam-
parivier zouden vermoeden, vinden we.....: Gan-
ges fl.
Op verschillende plaatsen langs de kust zijn for-
ten geteekend, bij een waarvan „Procuri“ (zoo veel
als „regeeringsetablisement“ waarschijnlijk) is ge-
schreven; zeker voorstellende vestigingen van de
Portugeezen, die immers reeds in de eerste jaren
der zestiende eeuw Sumatra bezochten.
De kaart staat vol namen, welke we niet kunnen
omtschrijven. Een deel is blijkbaar verlatijnscht, an-
dere schijnen de fonetische weergave van Indische
woorden. Zoo vinden we in 't Noorden: Gabii,
Abodutu, Margana, Anuro gramm, Anubingara, Io-
ana..... Dan opeens een naam, die van Batak-
schen oorsprong lijkt: Nagadiba (denk aan Naga
Moeta, Naga Timboel enz.). 't Is een vesting ter
plantse waar nu Belawan of Tandjong Batei ligt.
Andere namen zijn nog: Soani, Semni, Aba atha,
Tarachi, Sindo canda (waar Padang moet liggen),
Bumasuni, Rhogandani, Nanigiri (kiri?) enz. enz.
Waar men Palembang zou zoeken (de rivier van
Palembang is met eenigen goeden wil te herken-
nen), staat met groote letters: Pascua Elephantum.
Dat kan kloppen; Palembang is van ouds voor zijn
voor bekend geweest. In een hoek van de kaart
vindt men ook een goede afdeeling van zoo'n
zwaargetand slurfdier, en een naïeve toelichting ver-
toont dat de olifanten (de tanden zeker) van Suma-
tra „besser und gerader dann anderswo seind“. De

zelfde toelichting prijst Sumatra als peperland. „Die-
weil er leichter ist dann ander Pfaffer, verkauft men
in mit der mesz“.

We lezen ook nog, dat in Sumatra in die dagen
vier koningen heerschten. Daartoe behoorden zeker
de eertijds machtige vorsten van Palembang en
Atjeh.

Van Sumatra's berggruggegraat had men destijds
nog een heel primitieve voorstelling. Toch is dui-
delijk herkenbaar de halvemaanvorming van 't Zuid-
oosten naar 't Noordwesten gebogen Bataketen, ge-
heeten de Galibi montes. Een tweede bergketen, los
van den eersten (begrijpelijk, daar men slechts en-
kele kuststrooken kende), loopt van West naar Oost
in Midden- en Zuid-Sumatra; deze heet: Malca mons.

Taprobana is omgeven door tal van eilanden (o.a.
vertoont de kaart een tipje van wat Poeloe Weh
moet zijn) en door figuurtjes, die den vorm hebben
van komma-baccillen en vermoedelijk moeten duiden
op de aan zeevaarders welbekende „Sumatraantjes“.
Enkele eilanden-namen zijn, ten Westen: Lecau, Van-
gana (Engano?) Canathra, Aegidioru, Orneoru, Mo-
nache (leefden daar nonnetjes?), Carcus, Phelicus,
Erene; ten Zuiden: Calanda, Arana, Balaca, Ala-
ba; ten Oosten: Nagadiba, Zibala, Zaba, Gumara“.

We hebben dit stuk in zijn geheel overgenomen,
in de hoop dat het de aandacht moge trekken van
hen, die wellicht in staat zijn deze kaart thuis te
brengen.

Onzerzijds zij opgemerkt, dat het jaartal 1578 als
datum van samenstelling, zooals onze „liefhebber
van oudheden“ veronderstelt, onjuist moet zijn. Op
de kaart staat n.l. Taprobana als naam voor Su-
matra. Die naam Taprobana, waarmede de oude geo-
grafen zoowel Ceylon als Sumatra aanduidden, is
voor Sumatra in onbruik geraakt voor het begin
der zestiende eeuw.

De Venetiaan Fra Mauro kaarteerde het eiland in
1459 nog als Taprobana over (d. i. oftewel) Sioma-
tra“, maar na dien tijd heeft Taprobana afge-
gaan en is Sumatra algemeen in gebruik genomen.

Bovenbedoelde kaart is vermoedelijk dus veel
ouder dan verondersteld wordt.

Tijdschrift voor Economische Geographie.

Het 15 Juli-Nr. van bovengenoemd tijdschrift opent
met een artikel van Dr. H. Blink over Curacao
en zijn economische hulpbronnen (in het bijzonder
de scheepvaart en de hoedenindustrie). Schr. geeft
vooraf een kort geographisch overzicht van het
eiland, zoomede eenige bijzonderheden van de bevol-
king en de geschiedenis. Hetgeen vervolgens Dr.
Blink van de hoedenindustrie mededeelt, is werke-
lijk interessant, vooral ook wegens de vele mooie
illustraties tusschen den tekst. Hetzelfde geldt van
zijn mededeelingen omtrent de scheepvaart van Cu-
ragao, in het bijzonder van de hoofdplaats Willem-
stad, met haar veel besproken haven. Ook dit ge-
deelte bevat mooie illustraties.

Een volgend artikel handelt over de balata indu-
strie in Suriname, waarbij als uitgangspunt gene-
men is het bekende rapport van de heeren Struy-
cken en Gonggrijp over dit onderwerp.

Verder vinden we in deze aflevering nog een
rubriek „Koloniale literatuur“ van W. C. Muller,
en eene bespreking van de vier verschenen deelen
van het seriewerk „Onze koloniale landbouw“.

De eerste compagnies drukkers te Batavia.

In No. 7 van het maandschrift „Het Boek, 2e
reeks van het Tijdschr. voor Boek- en Bibliotheek-
wezen“, een artikeltje van den heer J. W. Ensche-
dè over de eerste compagnies drukkers te Batavia.
Het artikel brengt betrekkelijk weinig nieuws voor
hen, die reeds kennis maakten met het weinige dat
over deze aangelegenheid is geschreven; want ook
deze schr. weel niet met zekerheid te zeggen, op
welke wijze de Oost-Indische Compagnie te Bata-
via in de eerste helft der zeventiende eeuw haar be-
hoefte aan drukwerk dekte. Als Dr. de Haan, de
Indische landsarchivaris, deze materie eens onder
handen nam?

De uitstervende bevolking van Enggano.

Bladerende in de Juli-aflevering van het maand-
schrift „De Rijsche Zending“, waarin onder het
opschrift: De Rijsche Zending bij den aanvang van
1913, een overzicht wordt gegeven van het geze-
gende werk van dat genootschap, trof ons de na-
volgende uiting (op blz. 103):

„Op Enggano hebben de kleine Christen-gemeen-
ten door den doop van 98 heidenen eene belang-
rijke toename gekregen — meer dan de helft der
bewoners zijn nu Christenen. Smartelijk is het ook
nu weer, dat het aantal sterfgevallen dat der ge-
boorten overtreft. Daardoor dat de Engganeezen
vondelingen uit Batavia opnemen en als hun eigen
kinderen grootbrengen, wordt het proces der uit-
sterving van dit volk nog tegengehouden“.

De mededeeling, dat ook thans nog het aantal
sterfgevallen dat der geboorten overtreft nu lijkt
ons opvallend, omdat de bewoners van Enggano
heden grootendeels tot het Christendom zijn over-
gegaan en dus verwacht mocht worden, dat huwe-
lijken tusschen naaste bloedverwanten, indertijd door
Dr. van Haften als een der hoofdoorzaken van uit-
sterving aangemerkt, niet zoo gemakkelijk meer kun-
nen plaats hebben.
Overigens verwijzen we naar het artikel van Dr.

A. SCHARENBERG,
HOFLEVERANCIER. Tel. interc. 2443.
TAFEL- en DESSERTMESSEN
van FRIEDR. HERDER Abr. Sohn, SOLINGEN.
VLEESCHVORKIES.
BOTER- en KAAS-MESJES.
WILDSCHAREN.
Specialiteit FRUITMESJES vanaf f 3.50 per dozijn.
MASLICATIONS (voor het fijn maken der spijzen).
15, HOOGSTRAAT 15, DEN HAAG.
Specialiteit in Electriche Verwarmingsapparaten.
HET BESTE SYSTEEM EN DE BESTE KWALITEIT.

PIERRE SCHREINER
ZOUTMANSTRAAT 18-20-22-45
DEN HAAG
Bedden- en Meubelmagazijnen
BEHANGERIJ STOFFEERDERIJ

W. POPPINK, Telefoon No. 4485.
PRIJS HENDRIKSTRAAT
141-143 Den Haag.
Geheel gepantserde Hutkof-
fers. Voor het bagageruim, 100
cM. lang, 50 cM. breed, 50 cM.
hoog, m. bak f 10.50. Voor de
hut 100 cM. lang, 50 cM. breed,
36 cM. hoog, niet bak f 9.—
Voor de hutten der nieuwe
booten 100 cM. lang, 50 cM.
br., 40 cM. hoog m. bak f 9.50.

N.V. BERLITZ-SCHOOL Mij.
welbekend bij allen die met verlot in Nederland vertoeven.
Noordeinde alleen 42B, boven Maison KRUL
Telefoon 6318.
TALen: DUITSCH, ENGELSCH, FRANSCH,
ITALIAANSCH, SPAANSCH ENZ.
door ontwikkelde leeraren, uit de desbetreffende landen,
die eene zuivere uitspraak vrij van dialect bezitten.
Om teleurstellingen te voorkomen, lette men vooral op
het juiste adres Noordeinde 42b, boven maison Krul.
AMSTERDAM - Keizersgracht 300.

VERKOOPHUIS
GROOT HERTOGINNELAAN 103
VALERIUSSTRAAT DEN HAAG
- Tramhalte lijn 3 -
Eenig adres voor hen die zich goed en
voordeelig van nieuwe of TWEEDEHANDS
MEUBELen willen voorzien.
DAGELIJKS (ook des Zondags) GEOPEND
van 10-4 uur.

VACANT

M. VISSER v/h. A. J. ROBBARD
Spuistraat 69 - 's-HAGE
Telefoon 5470.
FABRIEK EN MAGAZIJN VAN GOUDEN,
ZILVEREN EN DIAMANTWERKEN.
REPARATIE-INRICHTING.

* Men ziet: deze zin loopt niet, wij kunnen hem echter niet ver-
betteren daar de Sumatra Post niet te onzer beschikking staat.

F. W. van Haften: „Verslag betreffende het onderzoek naar de volksgezondheid enz. op de eilandengroep Engano (Juli-Augustus 1909)”, opgenomen in het Tijdschr. van het Bat. Gen. van Kunsten en Wetenschappen, deel 52 (1910).

Naar het Sneeuw-gebergte.

Bij E. J. Brill te Leiden verscheen: „Zwarte mensen — witte bergen. Verhaal van den tocht naar het Sneeuwgebergte van Nieuw-Guinea, door Mr. A. H. Lorentz”.

Een rijk geïllustreerd boek, hetwelk een overzicht geeft van de lotgevallen der Nieuw-Guinea-expeditie van 1909, die, onder de leiding van Mr. A. H. Lorentz, beoogde het beklimmen van het geheimzinnige Sneeuw-gebergte op Nederlandsch Nieuw-Guinea. Wij lazen dit boek met klimmende belangstelling, en kregen diep ontzag voor mannen als Lorentz, Habbema en van Nouhuys, die trots groote ontberingen, groote gevaren en ellende niet hebben geaarzeld hun doel te bereiken, waardoor het aan Nederlanders werd gegeven den hoogen sneeuwberg te bestijgen, die thans gelukkig den naam van Wilhelminatop draagt. Niemand verzuime dit werk te lezen.

Het Ned.-Indische huis, oud en nieuw.

Het nieuwe Indische periodiek, dat in uiterlijk gelijk is aan zijn Hollandschen collega „Het huis oud en nieuw”, blijkt zijn programma gestand te doen, en voldoet werkelijk in een bestaande behoefte.

De tweede afl., welke wij in dank ontvingen, is even smaakvol geïllustreerd als de eerste. De groote verscheidenheid, welke de inhoud biedt, noopt ons tot beperking. Achtereenvolgens vindt men afbeeldingen met architectonische beschrijving van de navolgende gebouwen: De Javasche Bank te Soerabaja en Batavia; Villa's en woonhuizen op Nieuw-Meridika te Bandoeng; Hotel des Indes te Weltevreden; Het gebouw der firma Rathkamp en Co. te Weltevreden; Boekwinkel Kolff en Co. te Weltevreden; Villa te Djocja; Het gebouw der koloniale zee- en brandassurantie-maatschappij te Batavia.

Daarop volgen een aantal interessante opstellen van ethnographische strekking, eveneens keurig geïllustreerd, als: Oude woningen in en nabij de stad Batavia, door H. D. H. Bosboom. — Over Javaansche boekversieringskunst, door Raden Mas Noto Soeroto. — Het smeden van edele wapens met porsvorfsering, door Storm van 's-Gravesande. — Iets over de Boegineezen en hun kunst, door J. G. Sinia. — Schilden van buffelleer uit Loewoe, door C. Spat. — Iko, door Raden Mas Noto Soeroto. (Dit laatste artikel handelt over een Soendaeschen beeldhouwer, Iko genaamd, met wie de heer Noto Soeroto ons reeds kennis liet maken in andere periodieken, indien we ons niet vergissen).

Men zie! het, een allevering vol afwisseling!

De Indische Mercur.

Inhoud van No. 29: Indië op de Gentsche tentoonstelling, door Dr. J. Dekker. — Het gebruik van vloeibare zuurstof bij het uitsmelten van metalen. — Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen. (De Javaan en zijn grond. — Opening der Oengaran-waterleiding te Semarang. — Belastinghelfing ter Sumatra's Oostkust, enz.). — Verkeerswezen. (Telegraafverbindingen in Nederlandsch-Indië. — De nieuwe Semarangse prauwenhaven, enz.). — Financiële berichten en verslagen, zoomede de overige wekelijksche rubrieken.

Weekblad voor Indië.

Met betrekking op Indië bevat No. 10 van het Weekblad voor Indië de volgende bijdragen: N. J. Gerharz (de bekende luitenant-kapitein-meester van het stafmuziekkorps te Batavia), door J. K. (met afb.). — Het nieuwe Protestantische Weeshuis te Soerabaja (met afb.). — De nieuwe hoofdinspecteur van den Indischen post- en telegraafdienst, de heer G. J. C. A. Pop (met portret). — Heilige voornemens van een verlofganger. — Kiekjes uit de rechtszaal, door Mr. Cornelis. — Militaire schetsen uit Boni, door Kirdneh. — Patjet. Roman uit de wereld der zaakwaarnemers en der Indische bergen (slot).

Indisch Militair Tijdschrift.

Voornaamste inhoud van Afl. 6: De veldtocht in Thracië, door du Croo. — Voorloopig schietvoorschrift voor de mitrailleur-compagnien, door W. F. Dinger. — Beschouwingen over het velddienstvoorschrift van het Ned.-Indisch leger, door H. M. Luch-singer. — Het schieten met een zijpost bij de Vessing-Artillerie, door L. J. C. Bakker. — Javaansch voor het leger, door D. van Hinloopen Labberton. — De menages der gemengde compagnieën, door D. Roelfsema. — Het dragen van burgerkleding door onderluitenanten. — Onze weduwen en wezen, door M. Enz.

MEDEDEELINGEN.

Van het Dagelijksch Bestuur der Vereeniging.

VERGADERING van het HOOFDBESTUUR van de Vereeniging „Oost en West”, op Zaterdag 16 Aug. 1913, ten 2½ ure n.m. te Haarlem, in de Sociëteit „De Vereeniging”, Klokhuisplein.

Agenda:

1. Notulen.
2. Oprichting eener afdeling te Groningen (art. 10, al. 2 Statuten).

3. Goedkeuring van het Reglement der afdeling Groningen (art. 12, al. 2 Stat.).
4. Voorstel de afdeling Groningen over het eerste jaar van haar bestaan vrij te stellen van de storting in de hoofdbestuurkas, bedoeld bij art. 13, al. 1 der Statuten.
5. Voordracht aan de algemeene vergadering voor een hoofdbestuurlid.
 - a. te Groningen, voorgesteld door de afdeling: 1. prof. J. F. v. Bemmelen; 2. prof. Mr. Ph. Kleintjes.
 - b. voor de Studenten-afdeeling Leiden.
6. Gedachtenwisseling over de wijze, waarop het 15-jar. bestaan eventueel zou zijn te herdenken.
7. Uitgifte van het Koloniaal Weekblad.
8. Benoeming van twee leden in de Studie-Commissie.

Voorgesteld door de Commissie:

- a. te Wageningen: Dr. H. Onnen;
- b. te Deventer: Dr. H. D. Tjeenk Willink.

De wd. Secretaris,

J. G. W. VAN DRIEL KROL.

JAARLIJKSCHE ALGEMEENE VERGADERING van de Vereeniging „Oost en West”, op Zaterdag 16 Aug. 1913, ten 2½ ure n.m. te Haarlem, in de Sociëteit „De Vereeniging”, Klokhuisplein.

Agenda:

1. Opening.
2. Notulen. (Zie Kol. Weekblad 1912 No. 31).
3. Verslag der Vereeniging over 1912. (Zie Kol. Weekblad 1913, No. 15).
4. Jaarverslag van de Studie-Commissie.
5. Rekening en verantwoording van het geldelijk beheer over het jaar 1912.
6. Begroeting 1914.
7. Benoeming van de commissie tot onderzoek der rekening en verantwoording over het lopende jaar.
8. Voorziening in de vacaturen van het Hoofdbestuur.

Vacature C. R. Bakhuizen van den Brink (Den Haag): 1. C. R. Bakhuizen v. d. Brink, 2. G. C. A. de Witt (sedert overleden).

Vac. J. G. W. van Driel Krol (Den Haag): 1. J. G. W. van Driel Krol, 2. Mej. M. M. G. Maarschalk.

Vac. A. A. C. Harting (Den Haag): 1. A. A. C. Harting, 2. Mej. M. M. G. Maarschalk.

Vac. Mevr. J. E. van Oeveren-van Schaik (Utrecht): 1. Mevr. J. E. v. Oeveren-van Schaik, 2. A. Enthoven.

Vac. Z. G. Ph. Marcella (Rotterdam): 1. Z. G. Ph. Marcella, 2. A. Veder.

Nieuwe leden voor:

Haarlem: 1. W. F. L. Boissevain, 2. D. J. A. Vrijdag.

Groningen: 1. Prof. J. F. v. Bemmelen, 2. Prof. Mr. Ph. Kleintjes.

9. Voorstel van het Hoofdbestuur om de volgende wijzigingen aan te brengen:

A. in de Statuten.

a. de laatste 3 alinea's van art. 10 te doen luiden:

„De binnen het gebied eener afdeling wonende leden der Vereeniging staan geldelijk en administratief onder het bestuur der afdeling. Hierop kan echter door het Hoofdbestuur uitzondering worden gemaakt voor afdelingen van bijzondere corporaties, als bijv. studenten- of jongelieden-afdelingen.

De buiten eenige afdeling wonende leden staan geldelijk en administratief onder het Hoofdbestuur der Vereeniging.

Het grensgebied der afdelingen wordt in overleg met de afdelingsbesturen door het Hoofdbestuur vastgesteld.

Geschillen omtrent het bepaalde in de laatst voorgaande 3 alinea's worden beslist door het Hoofdbestuur.

b. artikel 13, alinea 1 te doen luiden als volgt:

De afdelingen met eigen administratief en geldelijk beheer storten jaarlijks in de kas van het Hoofdbestuur f 0.75 voor iederen persoon, die op 1 Januari van eenig jaar lid der afdeling is en zijne contributie heeft betaald, uitgenomen voor de leden-begunstigers, die het lidmaatschap verkregen door eene bijdrage van minstens f 100 in eens te storten.

De bijdragen dezer leden-begunstigers worden aan het Hoofdbestuur ter kapitalisatie afgedragen.

B. in het Huishoudelijk Reglement:

a. in den laatsten zin van art. 10, al. 1 te doen vervallen de woorden: „noch lid of voorzitter van eene commissie”.

b. de laatste alinea van art. 18 te doen luiden als volgt:

„De instructies voor elk der Commissiën worden door het Hoofdbestuur vastgesteld. Het Hoofdbestuur benoemt de Voorzitters der Commissiën, die bij voorkeur gekozen worden uit de leden van dat bestuur.

10. Het Dagelijksch Bestuur te machtigen op de Statutenwijzigingen de goedkeuring der Regering te vragen en eventueel de nadere veranderingen aan te brengen, welke voor de goedkeuring mochten worden vereischt.

11. Voorstel van het Hoofdbestuur om den heer A. A. C. Harting te benoemen tot ere-lid van de Vereeniging.

Brackel & Broermann
DEN HAAG { Hoogstraat 37a, 39,
Lange Poten 43.
ROTTERDAM - Hoofdsteeg 34.
Uitrustingen voor INDIË en
AFRIKA.

N. LOEB, Noordeinde 109.
Kleding en Meubilering op termijnbetaling.

20 gulden, per maand 2 Gld.
40 " " " 4 "
60 " " " 5 "

„Vestigt U in NIJMEGEN!”

Voor inlichtingen wende men zich aan het SECRETARIAAT van

NIJMEGEN VOORUIT!

M. CROMMELIN, Voorzitter.
ALOYS B. JANSEN, Secretaris.

C. HOYNG,
SPUISTRAAT 20/22 - DEN HAAG.
Amsterdam - Utrecht.

Onze geïllustreerde catalogus is een uitstekende handleiding om zich op huishoudelijk gebied in te richten.

Tafelserviezen - Glaswerk - Lepels
Vorken - Messen - Gasolinelampen.

PRIJSCOURANT GRATIS.

P. B. VAN MOORSEL & Co.

KERKPLEIN 11-12 — TORENSTRAAT 5-6
NAAST HET HOOFDPOSTKANTOOR — DEN HAAG
TELEFOON N°. 2898

GOEDKOOPST ADRES VOOR HET GEHEEL OF
GEDELTIELIJK INSTALLEEREN VAN WONINGEN

AMERIKAANSCHË

Tandheelkundige Inrichting

Dir. H. W. VALKENAAR, Amerik. Mec. Dentist.

GEVESTIGD:

's-GRAVENHAGE, Wagenstraat 19,
naast de Firma Pander.

LISSONE & ZON.

Het voornaamste en oudste reisbureau van Nederland.

KANTOREN:

Singel 155, Amsterdam en Prinsestr. 18, 's-Gravenhage.

Doel van het bureau: het reizen te vergemakkelijken, weshalve het bureau sedert 1876 gezelschapsreizen onderneemt naar de schoonste landstreken en steden van Europa; reisbiljetten en hotel-coupons verstrekt, en voorts de behulpzame hand biedt bij het vervoer van bagage enz.

Ons telefoonno. in den Haag is 6603, in Amsterdam 2123.

Alleen-verkoop

„The Kingal Shoe”

C. M. DE GRAAFF

Piet Heinstraat 86 — Tel. 4263 Haag

HERMAN VOORHOEVE BLOEMIST

ZOUTMANSTRAAT 40c - DEN HAAG,

beveelt zich aan voor het aanleggen en onderhouden van Tuinen en Villa's.

Sluit zeer voordelige abonnemenen tot onderhoud.

12. Mededeelingen betreffende het Koloniaal Arbeidsbureau.
 13. Voorstel om het Dagelijksch Bestuur te machtigen in zake de uitgifte van het Koloniaal Weekblad die maatregelen te nemen, die het in het belang der Vereeniging noodig zal achten.
 14. Vaststelling van de plaats, waar in 1914 de Algemeene Vergadering zal samenkomen.
 De wd. Secretaris,
 J. G. W. VAN DRIEL KROL.

GELDELIJKE VERANTWOORDING van het Hoofdbestuur der Vereeniging „Oost en West” over het jaar 1912.

Ontvangsten.	
Saldo in kas op 1 Januari 1912	f 512.59
Contributie van leden in administratie bij het Hoofdbestuur	- 1906.00
Idem van de afdelingen	- 1230.00
Aan verkochte propagandaboekjes	- 123.10
Bijdragen aan de huishuur	- 500.00
Idem aan de telephoon	- 81.50
Ontvangen van de Nederlandsch-Indische handelsbank	- 3240.00
Idem van de Rijkspostspaarbank	- 1050.00
Rente	- 101.10
Ontvangen ten behoeve van het Ondersteuningsfonds	- 95.00
Idem Koloniaal Weekblad	- 563.28½
Subsidie van de Regeering	- 3000.00
Totaal	f 12392.66½
Uitgaven.	
Onkosten inning contributiën	f 91.13
Aan de telephoon, gas en waterleiding	- 292.04½
Huishuur	- 699.96
Koloniaal Weekblad	- 1872.49
Informatiebureau	- 2313.56½
Toelagen aan secret. en penningm.	- 200.00
Diverse uitgaven	- 47.88
Propaganda	- 70.01
Onderhoud en loonen	- 149.68
Administratiekosten	- 92.90
Studiefonds	- 10.17½
Geldleening	- 250.00
Aankoop effecten	- 478.63
Tentoonstellingen	- 300.00
Nutspaarbank	- 240.61
Inrichtingskosten	- 80.72½
Ondersteuningsfonds	- 91.32½
Rijkspostspaarbank	- 1100.88
Nederlandsch-Indische Handelsbank	- 3680.46
Reis- en verblijfkosten	- 119.88
Drukwerken	- 188.48
Saldo op 31 December 1912	- 21.73½
Totaal	f 12392.66½

BALANS.

Activa.

1 Oblig. N. W. schuld groot f1000 à 78½%	f 785.00
6 Idem N. W. Schuld groot ieder f 1000 à 78½%	- 471.00
4 maanden rente over Idem	- 16.00
229 Aandeelen N.V. „Bocatan” nominaal groot f 11450	pro memorie
Nog te innen contributiën, na afschrijving der dubieuze posten	- 883.00
Renteloos voorschot aan de Studentenafdeeling te Leiden	- 25.00
Achterstallige contributie der afdeling, waarop f 21 is abetaald	- 49.50
Contributie der afd. over 't jaar 1912	pro memorie.
Saldo in kas bij den penningmeester van het Hoofdbestuur*	- 21.83½
Rijkspostspaarbankboekje no. 55724	- 219.81
Idem no. 178	- 906.00
Nutspaarbankboekje no. 68156	- 240.61
Saldo op 31 December 1912 bij de Ned.-Ind. Handelsbank	- 953.40
Inventaris na 25% afschrijving	- 225.00
Nog in te vorderen van den heer K. in Ned. Oost-Indië	- 90.00
Aandeel in de exploitatie van het Koloniaal Weekblad en te vorderen van de N.V. Luctor et Emergo	- 362.78½
Totaal	f 5248.94
Passiva.	
Nog te betalen aan de geldleening	f 950.00
Saldo kapitaal-rekening op 31 December 1912	- 4298.94
Totaal	f 5248.94

* Door het niet crediteeren van de Ned.-Ind. Handelsbank voor een bedrag ad f 1.25 (aankoop van een chèque-boekje) is het vermelde kassaldo bij het Hoofdbestuur met dat bedrag te min gesteld en behoort dus ten rechte te luiden f 23.08½. Het verische redres heeft in 1913 plaats gevonden.
 's-Gravenhage, 31 December 1912.

De penningmeester,
 HARTING.

Goedgekeurd in de Hoofdbestuursvergadering van den 26 April 1913.

Namens het Hoofdbestuur,
 De president,

C. R. BAKHUIZEN VAN DEN BRINK.

Van het INFORMATIE-BUREAU:

Ter beschikking van den Gouverneur van Curaçao kan worden gesteld een onderwijzer om te worden benoemd tot onderwijzer eerste klasse aan de „Hendrikschool” te Willemstad op Curaçao.

Voor die beschikbaarstelling kunnen in aanmerking komen zij, die bezitten de hoofdonderwijzersakte en akten bekwaamheid tot het geven van onderwijs in de Duitsche taal en in boekhouden.

Hij, die uit Nederland wordt uitgezonden, geniet: 1e. vòòr zijn vertrek naar Curaçao eene gratificatie van f500 voor uitrusting; 2e. eene jaarwedde van f2800, ingaande den dag van vertrek naar de kolonie, en te voldoen vòòr dat vertrek over een tijdvak, loopende tot en met de maand zijner aankomst aldaar; 3e. overtocht als gouvernementssagier eerste klasse van Amsterdam naar Curaçao per sloopschip van de maatschappij „Koninklijke West-Indische Maaldienst”, overeenkomstig de bestaande bepalingen vergezeld van of gevolgd door het wettig gezin.

De volgende jaarlijksche toelagen worden hem in de daarbij gemelde gevallen in de kolonie toegekend: a. wanneer hem wordt opgedragen het geven van herhalingsonderwijs, naar het aantal lesuren per week, f100 tot f200; b. wanneer hem wordt opgedragen het geven van normaallessen, naar het aantal lesuren per week, f200 tot f400; c. voor elke onverplichte akte van bekwaamheid tot het geven van onderwijs f50, ingaande den eersten dag der maand na die, waarin de akten zijn overgelegd aan den schoolopziener in de kolonie; d. bij plaatsing aan het hoofd eener school van meer uitgebreid lager onderwijs, naar het aantal leerlingen en klassen, f150 tot f250.

Benoembaar tot onderwijzer eerste klasse in de kolonie Curaçao is hij, die: a. in Nederland de hoofdonderwijzersakte verkreeg en eene akte van bekwaamheid tot het geven van schoolonderwijs bezit in twee der hieronder sub c vermelde vakken, waarvan minstens één vermeld onder no. 1-5; b. de akte als onderwijzer bij het lager onderwijs in Nederland bezit en bevoegd is als leeraar bij het middelbaar onderwijs werkzaam te zijn, alsmede akte van bekwaamheid tot het geven van schoolonderwijs in één der hieronder sub c vermelde vakken verwierf; c. in de kolonie Curaçao de akte van bekwaamheid als onderwijzer tweede klasse verwierf en eene akte van bekwaamheid tot het geven van schoolonderwijs in minstens drie der volgende vakken bezit, waarvan althans één vermeld onder no. 1-5; 1e. de Spaansche taal; 2e. de Engelsche taal; 3e. de Fransche taal; 4e. de Duitsche taal; 5e. wiskunde; 6e. boekhouden; 7e. land- of tuinbouw; 8e. gymnastiek.

Zie betreffende verlof- en pensioenbepaling Nederlandsche Staatscourant van 22 Juli 1913 No. 169.

Sollicitanten behooren zich per gezegeld verzoekschrift vòòr of op 16 Augustus e.k. te wenden tot den Minister van Koloniën, onder overlegging van hunne akten van bevoegdheid tot het geven van onderwijs en van andere bewijzen van bekwaamheid en van aanbevelingen, zoomede van een na heden door den burgemeester der gemeente hunner inwoning afgegeven verklaring, dat zij van goed zedelijk gedrag zijn, benevens van een bewijs, dat zij onder geen militair dienstverband staan.

Wie voor plaatsing in aanmerking komt, wordt door de geneeskundige commissie van het Departement van Koloniën naar 's-Gravenhage opgeroepen tot het ondergaan van een onderzoek naar zijn fysieke geschiktheid.

Voor het verschijnen voor die commissie worden geen reis- of verblijfkosten vergoed.
 (Ned. Staatsert. van 22 Juli 1913, No. 169.)

Leeszaal Laan van Meerdervoort 187.

Bat. Nieuwsblad; De Locomotief; Het Soer. Handelsblad; De Sumatra-Post; De Sumatra-Bode; Tjahaja Sumatra; De Ind. Mercuur; Weekblad voor Indië; De Bandelier; De Bauier; De Ind. Gids; De Vrouw in de XXe eeuw; Neerlandia; Bandera Wolanda; Koloniaal tijdschrift; Handelsberichten v/h Min. van Landbouw; Korte Berichten voor Landbouw, Nijverheid en Handel; Tijdschrift der Mijvoor Nijverheid; Publicaties v/h Ned. Ind. Landbouw-Syndicaat; Archief v/d Suikerindustrie in Ned.-Indië; Brochures enz.

Leeszaal HEULSTRAAT 17.

Opgave van dagbladen en tijdschriften, ter lezing liggend in de leeszaal van het Hoofdbestuur van „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag, welke dagelijks, Zon- en feestdagen uitgezonderd, geopend is van 's morgens 9-6 uur 's namiddags:

De Planter, Onze West, Sumatrapost, Sumatrabode, Javabode, Bat. Nieuwsblad, De Padanger, De Sumatra-Courant, De Surinamer Courant, Soer. Handelsblad, Nieuwe Soer. Courant, Deli Courant, Preangerbode, Javasche Courant, De Locomotief, Het Witte Kruis blad, De Nieuwe Vorstenlanden, De Hofstad, 20 diverse Maleische bladen en tijdschriften.

En tal van Brochures, Jaarverslagen, enz.

DE RIJSWIJKSCHE BANK.

ZOUTMANSTRAAT 42, 's-GRAVENHAGE.

Commissarissen:
 Dr. T. BRESNÉE (pres.)
 H. E. VAN LEYDEN,
 I. BÄCK.

Directie:
 G. J. KUNST,
 E. V. VAN LEYDEN.

Effecten - Goupons - Wissels
 Safe-inrichting.

FABRIEKSDIENST VAN TWENTSCHE LINNENGOEDEREN

„DE WITTE BAZAR”
 Prinsenstr. 19-21, DEN HAAG

TELEFOON 5141

GOEDKOOPST ADRES VOOR

UITZETTEN EN
INDISCHE UITRUSTINGEN

VOOR DAMES EN HEEREN.

Tevredenheidsbetuigingen van honderden Indische families voor belangstellenden ter inzage.

GEVESTIGD SEDERT 1885.

MAISON-DROUOT

WESSER & Co.

LANGE HOUTSTRAAT 7 DEN HAAG

INRICHTING TOT COMPLETE MEUBILEERING
 BEHANGERIJ :: STOFFEERDERIJ
 EIGEN MEUBELFABRIEK :: ANTIQUITEITEN

BURGERS VAN N.-I., WELKE IN NEDERLAND EEN TROPISCHE WARMTE IN HUN WOONHUIS WENSCHEN, SCHAFFEN ZICH AAN DE

HOEK'S GASHAARDEN

HOOFDKANTOOR: PIET HEINSTRAT 64, DEN HAAG.
 VRAAGT CATALOGUS. :: VRAAGT CATALOGUS.

NEDERLANDSCH-INDISCH

Administratiekantoor en Hulpbank
 's-GRAVENHAGE - Kortenaerkade 7.

CERDIET- en BANKZAKEN. ::
 LEVENS- en BRAND-VERZEKERINGEN. ::
 ADMINISTRATIËN. ::

WISBRUN & LIFFMANN.
 VEENESTRAAT 35-37. Tel. 2503. DEN HAAG.

Dames Modeartikelen.

Zijden stoffen, Fluweelen, Kantstoffen.
 Alle soorten Garneeringen, enz.

Balartikelen.

Zuid-Hollandsch Koffiehuis

GROENMARKT 37 - DEN HAAG

* CAFÉ RESTAURANT. *

DINERS van 5-8 uur, vanaf f1.-, f1.50 en hooger.
 Grootste Biljartzaal van 's-Gravenhage. — 12 Biljarts.

Au Corset Français.

DEN HAAG
 PRINSESTRAAT 98
 Telefoon 5546.

LEIDEN
 VISCHMARKT 7
 Telefoon 11.

== CORSETTEN OP MAAT. ==
 W. J. M. FREDERIKS == Corsetière.

Grand Hotel Café-Restaurant „VICTORIA”,
 SPUISTRAAT 16, DEN HAAG - TEL. 3768.

GUNSTIG GELEGEN IN HET MIDDEN DER STAD.
 LIFT - ELECTRICISCH LICHT - CENTRALE VERWARMING.
 80 KAMERS EN SALONS.

PLATS DU JOUR 50 CL. - DINERS VAN 1.50 EN HOOGER.
 Meest bezochte Café en Restaurant van Den Haag.

J. DEN HARTOG,
 gedurende 15 jaar Gérant van Rest. RICHE.

Vereeniging OOST en WEST

Afdeeling 's-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau LAAN VAN MEERDERVOORT 187, zijn van 10-12 en van 2-4 uur inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken.
Deze inlichtingen zijn ook te verkrijgen op schriftelijke aanvraag bij den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer J. A. SOETENS, Frederik Hendriklaan 155.

Vier dames voor pianolessen.	Eene dame voor kantoorwerkzaamheden in Indië.
Twee dames voor vioollessen.	Eene dame voor kantoorwerkzaamheden.
Een heer voor muziekl en.	Twee dames voor lessen in teekenen en schilderen.
Eene dame voor zanglessen.	Eene dame voor schrijf- kopiëer- en vertaalwerk.
Twee dames voor lessen in de Fransche-, Duitsche- en Engelsche taal.	Zes dames als kinderjuffrouw naar Indië.
Twee dames voor lessen in de Fransche taal.	Een dame voor lessen in machineschrijven, stero-graphie en moderne talen.
Een dame voor lessen in de Engelsche taal.	Twee dames voor het waarnemen der huishouding.
Een dame voor opleiding admissie examen H. B. S. en Gym.	Eene dame als modiste, tevens verkoopster naar Indië.
Eene dame voor lessen aan spraakgebrekkigen.	Eene dame voor ademgymnastiek en hygiënisch spreken.
Een Dame voor Fransche en Italiaansche conversatielessen.	Een heer voor lessen in de Maleische en Javaansche taal en Indisch Staatsrecht.
	Een practisch ervaren Boekhouder voor Indië.

Indische dienstboden kunnen zich aangeven in LAAN v. MEERDERVOORT 187 voor eene verandering van dienst, of een dienst bij een naar Indië terugkeerende familie; hetzij schriftelijk of mondeling; Voor eene voorloopige opname tot het tijdstip van weder in dienst treden bestaat geen gelegenheid.

Leden van O. en W., geen direct belangh. worden verzocht zoo noodig hunne hulp hierin te willer verleen.

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West”, die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaattlessen in Indische talen.

A. H. J. G. WALBEEHM, Obrechtstraat 363, 's-Gravenhage,	Javaansch.
D. A. P. KOK, Marialaan 162a, Lochem,	Maleisch } gediplomeerd.
W. F. H. EPKE, v. Slingelandtstraat 151, 's-Hage,	Javaansch en Maleisch.
Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46, Leiden,	Javaansch.
	Maleisch.
	Madoereesch.
H. TH. KAL, Laan v. Meerdervoort 239, 's-Gravenhage,	Javaansch.
	Madoereesch.

LEDEN, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. Jaarverslag der Vereen. 1911, geldelijke verantwoording van het Hoofdbestuur over het jaar 1911, enz.

en

Opgave van de Eereleden, de samenstelling der verschillende besturen en commissies
Prijs: 1 exemplaar f 0.20 en f 0.03 frankeerkosten.

b. Een Boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn, door J. H. en H. B.

Prijs: 1 exemplaar f 0.10, 50 ex. f 2.80;

voor Departementen en Leden der Maatschappij tot Nut van het Algemeen f 2.20 per 50 ex., plus 25 cent voor frankeerkosten.

c. Onze Oost II: Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER.

Prijs: 1 exemplaar 5 cent, 50 ex. f 2.—;

voor Departementen en Leden der Maatschappij tot Nut van het Algemeen f 1.55 per 50 ex., plus 25 cent voor frankeerkosten.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, de Firma MARTINUS NIJHOF, Lange Voorhout 9, Den Haag, en andere Boekhandelaren zijn verkrijgbaar:

a. Onze West:

I. De Kolonie Suriname, door REMAN IRÛS;

II. De Kolonie Curaçao, door M. VICTOR ZWIJSEN, Oud-Rector van het Colegio „Santo Tomás” te Curaçao.
Prijs per exemplaar f 0.25 en f 0.03 frankeerkosten.

b. Staats- en partic. betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen; Werkkring en Vooruitzichten.

No. I. De Bestuursambtenaren in Nederlandsch-Indië.

Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie.

Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. III. De Rechterlijke ambtenaar in Nederlandsch-Indië.

Prijs: f 0.15 per exemplaar en f 0.01 frankeerkosten.

No. IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië.

Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië.

Prijs f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië.

Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. VII. De Vooruitzichten voor den Nederlandschen arts in Nederl.-Indië.

Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

INDISCHE JONGELUI,

één of twee, die H. B. S. of Handelsschool in Amsterdam moeten bezoeken, kunnen inwoning, zorgvuldige behandeling en leiding bij studie bekomen in Hoofdonderwijzersfamilie in de Willemsparkbuurt. Referentiën, zowel uit den Haag als Batavia, staan ten dienste.

Brieven onder letters J. H. N., Valeriusstraat 135, Amsterdam.

JAC. BLADERGROEN

PRINSESTRAAT 3 - DEN HAAG.

KANTOORBOEKHANDEL

Agentuur van J. C. König & Ehardt, Hannover.

Magazijn van TEEKENBEHOEFTEEN.
— VULPENHOUDERS. —

Onderstaande APOTHEKERS, leden van het Dep.'s-Gravenhage der Ned. Maatschappij ter bevordering der Pharmacie, worden aanbevolen voor het gereedmaken van recepten zowel als voor de levering van Binnen- en Buitenlandsche Geneesmiddelen, Verbandstoffen, Ziekenverplegingsartikelen en Minerale Wateren.

te 's-GRAVENHAGE:

M. L. Adama, Bezuidenhout 111.
F. L. W. en E. v. Beest, Huygensplein 3.
N. W. Bennema, Fred. Hendrikplein 32.
C. J. Brandts, Laan Copes v. Cattenburgh 90.
M. Bruins, Van Swietenstraat 131.
C. P. v. d. Bijlaardt, Groote Markt 22.
J. Damen, Weimarstraat 20.
Mej. S. Faber, Koningsplein 32.
Dr. A. L. C. Furnée, Tasmanstraat 194.
C. A. van Greuningen, Statenlaan 40.
J. E. v. d. Harst, Aert v. d. Goesstraat 29.
A. J. A. Herens, Boekhorststraat 19.
J. J. Hofman, Schenkweg 4.
K. Holm, Vaillantlaan 157.
A. J. van Huffel Jr., de Riemerstraat 154.
J. F. J. Hupperetz, Regentesselaan 270.
C. de Jong, te v. d. Boschstraat 45.
Ph. Luyckx, Westeinde 341.
Firma Monton, Javastraat 29.
Mej. C. Offerhaus, Groot Hertoginnelaan 154.
J. van der Schalk, Oranjeplein 24.
J. J. Schoevers, Noordeinde 122a.
Dr. W. v. d. Slooten, Koningin Emmakade 109.
M. P. Spillenaar Bilgen, Stadhouderslaan 7.
E. Sybolts, Riouwstraat 48.
J. A. v. Tooren, Regentesselaan 105.
W. D. Valkis, Zoutmanstraat 55.
C. Th. Voorhoeve, Frederik Hendriklaan
G. H. v. d. Wal, Dennenweg 1.
H. J. de Zaayer, Anna Paulownastraat 51

te SCHEVENINGEN:

J. v. Buuren, Kanaalweg 53.
M. den Heijer, Keizerstraat 167.
J. A. Speltie, Havenkade 3.

te RIJSWIJK

B. F. Jansonius, Heerenweg 28.

te VOORBURG:

J. A. Spruyt, Heerenstraat.

te DELFT:

H. Blom, Binnenwatersloot.
J. A. Filedt Kok, Oude Delft.
S. J. Fischer, Groote Markt.
A. Nijdam, Burgwal.
A. L. Oversluys.
C. M. J. A. Straman, Wijnhaven.
W. P. de Vries, Oude Delft.

te SLIEDRECHT:

I. J. van den Berg.

te WOERDEN:

W. G. Haye.

te MIDDELHARNIS:

A. Teepe.

Marque Déposée „Au-Condor”

LA HAYE — PLEIN 8

PAYS BAS

FRED. MOMMAERTS-DEGELLER

Tabacs Cigares et Cigarettes de toute 1re qualité

EXPORTATION IMPORTATION

EMBALLAGE SPÉCIAL POUR LES INDES

NEDERLANDSCHE VEGETARIERSBOND.

Secretariaat: Wilhelminastraat 105, Den Haag.

Administratie: Koepoortsweg 107, Hoorn.

Vegetarisch Bureau en Brochurehandel: FELIX ORTT, Soest, waar alle inlichtingen over Vegetarisme, den Bond en zijn streven gaarne worden verstrekt en alle drukwerken te verkrijgen zijn.

LIJSTEN VAN BOEKEN GRATIS.

Leest het maandelijksch orgaan „VEGETARISCHE BODE” onder redactie van FELIX ORTT; abonnementsprijs f 2.— p. jaar. F. ORTT. Bekroond Propagandageschrift, 5 cents; Brieven over gezondheid, 10 cents; Het vegetarisme bezien van de economische en de ethische zijde, 5 cents; Drankzucht en hoe die tegen te gaan, 10 cents. — LEO TOLSTOY. De eerste stap, 10 cts. — Kookboek van Mevr. VALK, f 1.25.

„BOEATAN”

Magazijn van Indische Kunstnijverheid

Heulstraat, Den Haag

Zie Etalage — Zie Etalage

MAISON DE BONNETERIE

— DEN HAAG — — AMSTERDAM —
Buitenhof - Groenmarkt. Kalverstraat - Rokin.

GROOTST GESORTEERDE MAGAZIJNEN van
ELEGANTE DAMES- en KINDERCONFECTIE.

N.V. DE HAAN's Bioscope-Theaters
„OLYMPIA-THEATER”
ELITE BIOSCOPE
PRINS HENDRIKPLEIN 3 - Telefoon 6295

ELKE WEEK
SCHITTEREND AFWISSELEND PROGRAMMA
Woensdag, Zaterdag en Zondag MATINÉE.
ENTREE: 50 en 25 Cent voor de MATINÉE'S, f1.—, f0.75, f0.50 en f0.30 voor de
AVOND-VOORSTELLINGEN.

Vestigt U in ARNHEM of OMSTREKEN

VELP - STEEG - ELLEGOM - DIEREN - OOSTERBEEK - HEELSUM - RENKUM

Inlichtingen gratis Bureau V. V. V. Stationsplein 15, ARNHEM en bij de Secretarissen der verschillende V.V.'s.

VAN SEVENTER & PALUDANUS
Vlamingstraat 21,
DEN HAAG - Teleph. 4214.

Eerste klasse en toch het
goedkoopst adres voor
Heerenkleeding naar maat.
SPECIAAL ADRES voor Ultrustinges.

VRAAGT <i>Krul's</i> HOPJES.	VRAAGT <i>Krul's</i> CHOCOLADE.	VRAAGT <i>Krul's</i> BONBONS.
------------------------------------	---------------------------------------	-------------------------------------

Brengt een bezoek aan **BOEATAN**
Magazijnen van **INDISCHE KUNSTNIJVERHEID**

JAEGER

is voor ons klimaat de
BESTE ONDERKLEEDING.

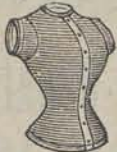
L. VAN DER VIJVER,
Korte Houtstraat 14c

en
SPINOZASTRAAT 95, b/h. Oranjeplein.
GROOTE KEUZE in:

NORMAAL WOLLEN en
HALF WOLLEN ONDERGOEDEREN.

half wol f 0.65
heel wol f 1.20

half wol f 0.75
heel wol f 1.35

half wol f 1.35
heel wol f 2.40

half wol f 1.35
heel wol f 2.40

half wol f 1.35
heel wol f 2.40

half wol f 1.35
heel wol f 2.40

Goederen worden op
zicht gezonden.
Tel. No. 2318.

Indisch Restaurant

Vereeniging „OOST EN WEST”
LAAN v. MEERDERVOORT 187
Telefoon 2655.

INDISCHE KOKKIE

GROOTE VERScheidenHEID VAN
OOSTERSCHE GERECHTEN.

ZORZAME EN ZINDELIJKE BEREIDING VERZEKERD,
BILLIJK TARIEF.

TJOBALAH SATOE KALI,
TEMTOENANTI DATANG KEMBALI

Diners vanaf f 1.75.
Plat du Jour à f 1.25.

Uitzending van allerlei Schotels
en Gebakken met verhooging van
: : bezorgloon. : :

VACANT

VACANT

GROBBE = COMESTIBLES.
Bankastraat - Fr. Hendriklaan - Theresiastraat.

VACANT

INSCHRIJVINGSBILJET.

Ondergeteekende wenscht in te schrijven
voor het hulp- of ondersteuningsfonds der Vereen.
„Oost en West”: f.....

NAAM: _____ WOONPLAATS: _____

Inzenden aan het Hoofdbureau van „Oost en West”, Heul-
straat 17, Den Haag.

A. A. BOLT = CONFISEUR
PATISSIER

HOFLEVERANCIER.

BANKASTRAAT 4c, 4d, 4e, 4f -- 's-GRAVENHAGE.

ECHTE INDISCHE SPEKKOEK.

Ook verkrijgbaar in „BOEATAN”, Heulstraat 19.

VACANT

A. VAN MEURS PIET HEINSTRAT 18
:: DEN HAAG. ::

TELEFOON 1784

COMPLETE MEUBILEERING — BEHANGERIJ — BEDDENMAKERIJ
STOFFEERDERIJ — LINNEN ROLGORDIJNEN — MADRAS-
GORDIJNEN — LINOLEUMS EN ZEILEN — AXMINSTER
TAPIJTEN — TAFELKLEEDEN — DIVANDEKKEN :

Fournisseurs
de S. M. la Reine.

Fournisseurs
de S. M. la Reine Mère.

Specialité de SOIERIES.

Lainages, Cotons,
Dentelles.

ROBES MI-CONFECTIONNÉES,
Dentelles de Bruxelles Véritables.

Téléphone 2155.

Maison de Nouveautés

Compagnie

Lyonnaise

9 Kneuterdijk

LA HAYE.

VACANT

VACANT

**GENEALOGISCH-HERALDISCH BUREAU
CARL KÖFFLER**

's-GRAVENHAGE OBRECHTSTRAAT 181.

Belast zich met:

- 1e. het verstrekken van inlichtingen op het gebied van geslachts-, wapen- en zegelkunde in den uitgebreidsten zin;
- 2e. het nasporen van familiebetrekkingen, zoowel binnen- als buitenslands;
- 3e. het opsporen van familiewapens en zegels;
- 4e. het samenstellen van zoo volledig mogelijke geslachtsregisters en het opmaken van kwartierstaten onder overlegging der authentieke bewijsstukken;
- 5e. het bijeenbrengen der benodigde wettelijke stukken ter eventuele erkenning, inlijving, of verheffing in den Nederlandschen Adelstand, alsook tot het officieel verkrijgen van naamsverandering;
- 6e. het teekenen en schilderen van hoofd-, alliantie- en kwartierwapens, zoowel op papier als perkament, paneel, enz.
- 7e. het ontwerpen en leveren van ex-libris.

Redactie en Administratie van „Het Zoeklicht
voor Genealogie en Heraldiek”.